

VSEBINA

VSEBINA **1**

EU SE PREDSTAVI **4**

DRŽAVE EVROPSKE UNIJE SE PREDSTAVIJO **4**

<u>Avstrija</u>	<u>4</u>
<u>Slovenija</u>	<u>4</u>
<u>Velika Britanija</u>	<u>4</u>
<u>Malta</u>	<u>4</u>
<u>Italija</u>	<u>4</u>
<u>Madžarska</u>	<u>5</u>
<u>Francija</u>	<u>5</u>
<u>Finska</u>	<u>5</u>
<u>Estonija</u>	<u>5</u>
<u>Danska</u>	<u>5</u>
<u>Češka</u>	<u>5</u>
<u>Irska</u>	<u>6</u>
<u>Grčija</u>	<u>6</u>
<u>Švedska</u>	<u>6</u>
<u>Luksemburg</u>	<u>6</u>
<u>Portugalska</u>	<u>6</u>
<u>Nizozemska</u>	<u>7</u>
<u>Litva</u>	<u>7</u>
<u>Latvija</u>	<u>7</u>
<u>Belgija</u>	<u>7</u>
<u>Ciper</u>	<u>7</u>
<u>Poljska</u>	<u>7</u>
<u>Slovaška</u>	<u>8</u>
<u>Španija</u>	<u>8</u>
<u>Nemčija</u>	<u>8</u>
<u>Bolgarija</u>	<u>8</u>
<u>Romunija</u>	<u>8</u>

RAZLIČNOST NAS POVEZUJE **9**

INSTITUCIJE EU **11**

EU SE PREDSTAVI **11**

ZGODOVINA ČLANSTVA **11**

FINANCIRANJE IN PRORAČUN **11**

<u>Proračun EU</u>	<u>11</u>
<u>Enotni denar</u>	<u>11</u>

SIMBOLI EVROPSKE UNIJE **12**

<u>Zastava</u>	<u>12</u>
<u>Himna</u>	<u>12</u>
<u>Dan Evrope - 9. maj</u>	<u>12</u>

MOJA DOMOVINA SLOVENIJA **13**

TURISTIČNA RAZGLEDNICA **13**

<u>Bled</u>	<u>13</u>
-------------	-----------

Cerkniško jezero	13
Dolina Triglavskih jezer	13
France Prešeren	14
Vina	15
Grad Bogenšperk	15
Idrijska čipka	15
Ivan Cankar	16
Kozolci	16
Postojnska jama	17
Škocjanske jame	18
Kurent ali korant	18
Lipica in lipicanci	19
Ljubljana	19
Prekmurje	20
Babičev mlin na Muri	21
Prekmurska gibanica	21
Reka Kolpa	22
Suha roba	22
Piran	23
Triglav	23
Velikonočni pirhi	24
PISMA	25
PRIDITE V SLOVENIJO	27
ALIVEŠ ...	28
NOVO PLAČILNO SREDSTVO	30
Trgovina v domačem kraju	30
V trgovini	32
Žepnina	34
Tolar odhaja, evro prihaja	34
Kako se je ženil evro?	35
ZNAČILNE JEDI	36
KAJ KJE JEDO	36
RECEPTI	37
Orehova potica	37
Paella (španska kuhinja)	37
Recept za čokoladno salamo iz estonske kuhinje	44
Grška solata z ovčjim sirom	44
Pörkölt (madžarska kuhinja)	44
Pečen piščanec s suhim graham (angleška zloženska)	45
Piščanec po portugalsko	45
Riž s fižolom in z italijanskim sirom	46
Bryndzove halusky (Slovaška)	46
KRIŽANKE	47
Reši me 1!	47
Reši me 2!	48
Reši me 3!	48
DOM, DOMOVINA, MATERINŠČINA	49
MOJ DOM, MOJA VAS	49

<u>Dom je ...</u>	49
<u>Brezovo</u>	49
<u>Gobnik</u>	49
<u>Kržišče</u>	50
<u>Dom</u>	50
<u>Moj dom</u>	50
<u>Moja vas</u>	51
<u>Moj dom</u>	51
<u>Povabilo velja</u>	52
<u>Moj domači kraj</u>	52
<u>Lviv</u>	53
<u>MOJA DOMOVINA</u>	54
<u>Moje misli o naši domovini</u>	54
<u>Slovenija?</u>	54
<u>Dežela, polna biserov</u>	54
<u>Dolenjska – mati cvička</u>	54
<u>Mala Slovenija</u>	55
<u>Moja dežela Slovenija</u>	55
<u>Moja domovina</u>	56
<u>Naša Slovenija</u>	56
<u>Slovenija in Slovenci</u>	57
<u>Slovenija</u>	57
<u>Slovenija, moja dežela</u>	57
<u>Slovenija</u>	58
<u>Moja domovina</u>	58
<u>MATERIŠČINA JE ENA SAMA</u>	59
<u>NARAVOSLOVJE, ŠPORT</u>	60
<u>O POMEMBNIH LJUDEH</u>	60
<u>Alfred Nobel</u>	60
<u>Friderik Pregl</u>	60
<u>MERJENJE V EU</u>	61
<u>SLOVENSKI ŠPORT SKOZI ČAS</u>	62
<u>KRIŽANKE, KVIZI</u>	64
<u>Matematična križanka</u>	64
<u>Številska križanka</u>	65
<u>Word squares</u>	65
<u>Members of EU</u>	66
<u>Capitals of EU</u>	67
<u>Key (Rešitve)</u>	68
<u>Zabavni kviz</u>	69
<u>Kviz</u>	70

EU SE PREDSTAVI

DRŽAVE EVROPSKE UNIJE SE PREDSTAVIJO

Avstrija

Površina: 83 845 km², štirikrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 8 200 000

Glavno mesto: Dunaj

Naravnogeografske in družbene značilnosti: alpska država, gospodarsko visoko razvita, pomemben je zlasti turizem zaradi njenih naravnih lepot.

Slovenija

Površina: 20 256 km²

Prebivalstvo: 2 007 866

Glavno mesto: Ljubljana

Naravnogeografske in družbene značilnosti: izjemna naravnogeografska raznolikost, saj pripada kar štirim velikim evropskim geografskim sistemom: alpskemu, dinarskemu, mediteranskemu in panonskemu, po gospodarski usmerjenosti je še vedno bolj industrijska država; vedno bolj so pomembne storitvene dejavnosti, med drugim tudi turizem, za kar imamo idealne pogoje.

Velika Britanija

Površina: 244 820 km², dvanajstkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 59 113 439

Glavno mesto: London

Naravnogeografske in družbene značilnosti: otoška država z značilnim oceanskim podnebjem, gospodarsko visoko razvita država z bogato kolonialno zgodovino.

Malta

Površina: 320 km², triinšestdesetkrat manjša od Slovenije

Prebivalstvo: 400 000

Glavno mesto: Valetta

Naravnogeografske in družbene značilnosti: sredozemski otoki Malta, Gozo in Comino ter dva manjša, nenaseljena otoka so ostanki celinskega mostu med Sicilijo in severno Afriko. Malta ima toplo sredozemsko podnebje. Najpomembnejša gospodarska dejavnost so storitvene dejavnosti, predvsem turizem.

Italija

Površina: 301 230 km², štirinajstkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 57 700 000

Glavno mesto: Rim

Naravnogeografske in družbene značilnosti: leži na Apeninskem polotoku. Njeno površje delimo na Alpe na severu, sledijo Padska nižina in Apenini kot osrednji del polotoka. Je industrijsko najbolj razvita država v Južni Evropi, pomemben tudi turizem.

Madžarska

Površina: 93 030 km², štirikrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 10 000 000

Glavno mesto: Budimpešta

Naravnogeografske in družbene značilnosti: leži v Panonski kotlini, prevladuje celinsko podnebje, zaradi rodovitne nižine je najpomembnejša gospodarska panoga kmetijstvo.

Francija

Površina: 547 030 km², sedemindvajsetkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 59 800 000

Glavno mesto: Pariz

Naravnogeografske in družbene značilnosti: površje delimo na več naravnih enot; visokogorja (Alpe, Pireneji), sredogorja (Centralni masiv, Ardeni, Vogezi). Jedro Francije oblikuje Pariška kotlina, po površju tečejo velike reke (Rona, Sena, Loara ...); Francija je največja kmetijska država zahodne Evrope in največji proizvajalec vina na svetu.

Finska

Površina: 338 145 km², šestnajstkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 5 200 000

Glavno mesto: Helsinki

Naravnogeografske in družbene značilnosti: država z največ jezeri v Evropi, večina površja je poraslega z gozdovi, v preteklosti so površje Finske močno preoblikovali ledeniki, v primerjavi z ostalimi severnoevropskimi industrijskimi državami je Finska še vedno predvsem agrarna.

Estonija

Površina: 45 215 km², dvakrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 1 400 000

Glavno mesto: Tallinn

Naravnogeografske in družbene značilnosti: leži na severozahodu vzhodnoevropskega nižavja, njeno površje je tudi v preteklosti preoblikoval led, velik gospodarski pomen ima kmetijstvo, zlasti živinoreja, na odprtem morju je razvit tudi ribolov.

Danska

Površina: 43 093 km², dvakrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 5 400 000

Glavno mesto: København

Naravnogeografske in družbene značilnosti: leži na Jutlandskem polotoku in številnih otokih, površje se je večinoma izoblikovalo v zadnji ledeni dobi, to je dežela peščenih površin in izrazito agrarna država, poleg poljedelstva sta pomembna tudi živinoreja in ribištvo.

Češka

Površina: 78 864 km², trikrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 10 300 000

Glavno mesto: Praga

Naravnogeografske in družbene značilnosti: krajino določajo griči in hribovje Češkega masiva; med njimi ležijo prostrane kotline in planote. Država leži na prehodu med oceanskim in celinskim podnebjem. Češka je predvsem industrijska država z bogato tradicijo zaradi rudnih bogastev, pomembno pa je tudi kmetijstvo.

Irska

Površina: 70 285 km², trikrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 3 900 000

Glavno mesto: Dublin

Naravnogeografske in družbene značilnosti: otoška država z rahlo valovito nižino v sredini otoka s številnimi jezери, močvirji in resavami, značilno oceansko podnebje, zaradi veliko dežja jo označujemo kot »zeleni otok«, najpomembnejša gospodarska panoga je kmetijstvo, pomembna je živinoreja (ovčjereja), poleg drugih poljščin pridelajo tudi veliko krompirja.

Grčija

Površina: 131 957 km², šestkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 10 600 000

Glavno mesto: Atene

Naravnogeografske in družbene značilnosti: večinoma gorata država, obdelovalne površine pokrivajo le četrtno površja, večino izkoriščajo za pašnike, spada med gospodarsko manj razvite članice evropske skupnosti, zaradi toplega sredozemskega podnebja, naravnih lepot in kulturnozgodovinskih znamenitosti največ denarja prinaša turizem.

Švedska

Površina: 449 964 km², dvaindvajsetkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 8 900 000

Glavno mesto: Stockholm

Naravnogeografske in družbene značilnosti: leži na goratem Skandinavskem polotoku, ki ga je v preteklosti močno preoblikoval led, posledica tega so fjelli, ledeniška jezera in redko poseljeno območje, bogato z gozdovi in rudnim bogastvom. Švedsko uvrščamo med najsodobnejše industrijske države v Evropi.

Luksemburg

Površina: 2586 km², sedemkrat manjši od Slovenije

Prebivalstvo: 441 000

Glavno mesto: Luxembourg

Naravnogeografske in družbene značilnosti: pokriva ga več pokrajinskih enot, zaradi lege v Ardenih, ki so staro gorovje, je država bogata tudi z rudami, zlasti z železom, Luksemburg je za Švico najpomembnejše finančno središče na evropski celini in zaradi ugodnejših davkov zanimiv za tuje vlagatelje.

Portugalska

Površina: 92 389 km², štirikrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 10 100 000

Glavno mesto: Lizbona

Naravnogeografske in družbene značilnosti: leži na zahodnem delu Pirenejskega polotoka, pod vplivom Atlantskega oceana, velik del površja izrabljajo

za kmetijsko dejavnost, pomemben je tudi ribolov, po gospodarski razvitosti spada med slabše razvite v Evropski uniji.

Nizozemska

Površina: 41 861 km², dvakrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 16 200 000

Glavno mesto: Amsterdam

Naravnogeografske in družbene značilnosti: država, ki ima največ ravnega sveta, polovica njene površine leži pod morsko gladino, dežela polderjev, mlinov na veter in cvetja, intenzivno visoko razvito kmetijstvo.

Litva

Površina: 65 301 km², trikrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 3 600 000

Glavno mesto: Vilnius

Naravnogeografske in družbene značilnosti: leži v vzhodnoevropskem nižavju, ki ga je v preteklosti preoblikovala poledenitev v obsežno ravnino z valovitimi vzpetinami v talnih in čelnih morenah; posebna veja umetne obrti je predelava jantarja.

Latvija

Površina: 64 589 km², trikrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 2 300 000

Glavno mesto: Riga

Naravnogeografske in družbene značilnosti: kot srednja med tremi baltskimi državami leži v vzhodnoevropskem nižavju, ledeniško preoblikovana pokrajina s številnimi jezери in močvirji; najpomembnejša gospodarska panoga je industrija.

Belgija

Površina: 30 519 km², za polovico večja od Slovenije

Prebivalstvo: 10 300 000

Glavno mesto: Bruselj

Naravnogeografske in družbene značilnosti: leži ob Severnem morju, dežela peščenih ravnin, resav in gozdov, gospodarsko dobro razvita država, večino svojih izdelkov izvažja v države EU.

Ciper

Površina: 9251 km², dvakrat manjši od Slovenije

Prebivalstvo: 770 000

Glavno mesto: Nikozija

Naravnogeografske in družbene značilnosti: tretji največji otok v Sredozemskem morju s toplim sredozemskim podnebjem. Otok je razdeljen na grški in turški del, gospodarsko slabše razvit je turški del, pomemben je tudi turizem.

Poljska

Površina: 312 683 km², petnajstkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 38 600 000

Glavno mesto: Varšava

Naravnogeografske in družbene značilnosti: večidel nižinska država, zlasti severni del je v preteklosti preoblikoval led, rodovitnejši je južni del površja in primernejši za kmetijstvo, zlasti težka industrija zaradi rudnega bogastva. Poleg kmetijstva je pomembna tudi industrija.

Slovaška

Površina: 49 035 km², dvakrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 5 400 000

Glavno mesto: Bratislava

Naravnogeografske in družbene značilnosti: na zahodu in vzhodu države so hribovite in gričevnate pokrajine s širokimi rečnimi dolinami in z vmesnimi kotlinami, prevladuje celinsko podnebje, najpomembnejše je še vedno kmetijstvo, v visokogorju Karpatov se razvija turizem.

Španija

Površina: 504 780 km², štiriindvajsetkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 40 000 000

Glavno mesto: Madrid

Naravnogeografske in družbene značilnosti: zelo gorata država, obalne nižine ob Sredozemskem morju in Atlantskem oceanu so ozke, kljub bogatim nahajališčem rud Španija ni najbolj industrijsko razvita država, zelo pomemben je turizem, ki prinaša velik dobiček.

Nemčija

Površina: 356 910 km², sedemnajstkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 83 200 000

Glavno mesto: Berlin

Naravnogeografske in družbene značilnosti: delimo jo na tri naravne enote; Nemško poljsko nižavje na severu, sredogorje v osrednjem delu in Alpe na jugu države; ima gosto prometno omrežje, je ena vodilnih industrijskih držav na svetu.

Bolgarija

Površina: 110 994 km², sedemkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 8 000 000

Glavno mesto: Sofija

Naravnogeografske in družbene značilnosti: deli se na več pokrajinskih enot. Socialistični sistem je zapustil opustošeno gospodarstvo. Po preobratu se v državi ugodno razvijajo tekstilna industrija, predelava kmetijskih proizvodov in elektroindustrija. Vedno pomembnejši je tudi turizem.

Romunija

Površina: 237 500 km², enajstkrat večja od Slovenije

Prebivalstvo: 22 394 312

Glavno mesto: Bukarešta

Naravnogeografske in družbene značilnosti: Vzhodni in Južni Karpati se v velikem loku vlečejo po vsej državi in jo delijo na dve. Na jugu pa se razprostira rodovitna Vlaška nižina. Prebivalci se preživljajo s kmetijstvom. Zaradi rudnega bogastva (premog, železova ruda, nafta) se je razvila tudi industrija.

RAZLIČNOST NAS POVEZUJE

AVSTRIJA Najbolj varna država sveta, njeni policisti in žandarji uživajo velik ugled doma in v svetu. Prva evropska država, ki je odprla posebne veleblagovnice za starejše prebivalce.

CIPER Prebivalci otoka pripadajo bodisi grški bodisi turški skupnosti, poročene ženske pripadajo moževi, otroci pa očetovi skupnosti. Na otoku je tudi najvišji delež porok v EU.

DANSKA Danska ima več mobilnih telefonov kot prebivalcev, je najbolj razvita evropska država po dostopnosti informacij ter komunikacijski tehnologiji. Prva država, ki je dala homoseksualnim partnerjem iste pravice kot poročenim heteroseksualcem.

FINSKA Dežela, od koder je doma Božiček. Zelo prijazna do študentov. Večina le-teh na Finskem pet let dobiva subvencije za stroške bivanja in življenja, šolnin ni, razen majhnih prispevkov.

GRČIJA Država slovi po svoji bogati mitologiji, ki je v vsakdanjem življenju Grkov še vedno zelo pomembna. Na otoku Kreti tiskajo največji časopis na svetu, izdajajo ga v formatu velikosti 2,1 krat 2,95 m, torej ena stran meri več kot 6 m².

BELGIJA V Belgiji imajo tri uradne jezike; francoščino, nizozemščino in nemščino. V Bruslju imajo sedež glavne institucije EU, zato mu pravijo prestolnica Evrope. Belgijci veljajo za zelo zdrav narod, kljub temu da obožujejo ocvrt krompirček z majonezo, čokolado in pivo.

ČEŠKA Čehi so znani po kulinaričnih dobrotah, kot so ocvrti krapci in buhteljni, a so tudi trenutno en najdebelejših narodov na svetu. Vsak četrti Čeh, starejši od 25 let, naj bi bil predebel. Druga češka težava, povezana z zdravjem, pa je pomanjkanje zobozdravnikov.

ESTONIJA Velja za eno od držav, v katerih je najlažje poslovati, saj jo omenjajo na newyorškem Wall Streetu v isti sapi kot Hongkong, Singapur in Luksemburg. Vsak šesti državljani Estonije ima ruski potni list.

FRANCIJA Francozi veljajo za najbolj izobraženo in kvalificirano delovno silo v Evropi. Francija je ena izmed ustanovnih članic EU, znana po visoki modi, kulinaričnih mojstrovinah, številnih vrstah vin in sirov.

ITALIJA Družina je za Italijane pomembna vrednota, saj so uvedli celo praznik dedkov in babic. Italija je sicer raj za »mamine sinčke«, saj kar 61 % ljudi v starosti od 18 do 34 let živi s starši. Dežela lazanj, špagetov, tortelinov je znana tudi po veliki zapravljivosti svojih prebivalcev.

IRSKA Poleg zelene barve so za Irsko značilni PUBI, pivnice, ki so že od nekdaj središče družabnega življenja. Je pa Irska prva evropska država, ki je na delovnih mestih in restavracijah prepovedala kajenje.

LITVA Prestolnica Vilna je slikovito mesto cerkva in stolpov. Danes največja baltska država je bila nekoč znana kot največja proizvajalka mlečnih in mesnih izdelkov za nekdanjo Sovjetsko zvezo.

MADŽARSKA V domovini golaža, tokaja in Franza Liszta je rodnost sicer v porastu, vendar pa kar polovica odraslih živi v izvenzakonski skupnosti. Budimpešta ima med svetovnimi prestolnicami največ zdraviliških vrelcev na svetu.

NEMČIJA Povprečni Nemec vsako leto poje skoraj 85 kg kruha, najraje rženega, vsak drugi državljani po številu prebivalcev največje članice Unije nosi očala. Država premore tudi več kot 6,3 milijonov nogometašev, od tega kar 237 000 deklet, starih do 16 let.

POLJSKA Največja evropska pridelovalka krompirja, tretja po pridelavi sladkorja in piva in četrta po proizvodnji svinjine. Čisto prva v svetovnem merilu pa je po številu štokelj. Praznujejo celo dan oziroma praznik štokelj.

LATVIJA Latvijska kultura in umetnost sta stari tisočletja. Njihov jezik sodi med najstarejše evropske jezike in je povezan s staroindijskim jezikom.

LUKSEMBURG Država, ki je zelo pomembna v poslovnem svetu. Luksemburžani sodijo med najbogatejše Evropejce. V Luksemburgu je sedež Sodišča Evropskih skupnosti, Evropskega sodišča, Evropske investicijske banke in del prostorov Evropskega parlamenta.

MALTA V najmanjši članici EU živijo najmanjše ženske v EU, povprečna Maltažanka meri v višino le 159,9 cm, pa tudi moški so precej nizke rasti. Malteški jezik je edini semitski jezik, pisan v latinici.

NIZOZEMSKA Najbolj gosto naseljena evropska država in prva država na svetu, ki je dovolila evtanazijo. Nizozemci slovijo po svoji liberalnosti, tudi v odnosu do mamil in spolnosti.

PORTUGALSKA Država si zelo prizadeva ohraniti tradicijo sieste — opoldanskega počitka. Zato so v državi celo ustanovili Zvezo prijateljev sieste, njena naloga je spodbujanje Portugalcev, naj ohranijo siesto kot način boja proti sodobnemu načinu življenja.

SLOVAŠKA Država se ukvarja z ekološkimi problemi zaradi velikega onesnaževanja okolja v preteklosti. Prodajajo pa tudi gradove in dvorce, nekatere ponujajo celo zastonj, ker jih lastniki, v glavnem so to občine, zaradi pomanjkanja denarja ne morejo več vzdrževati.

ŠPANJA Država z najhitreje rastočim številom prebivalstva v Evropi. Španci slovijo kot najmanj depresiven narod v Evropi (najbolj depresivni so Britanci). V deželi paelle pojedjo tudi največ mesa v Evropi.

VELIKA BRITANIJA Dežela Beatlov in Shakespeara je znana po svojem tradicionalnem življenju, najbolj so znani po svojem čaju ob petih. Veliko Britanijo poznamo po številnih gradovih in dvorcih ter bogati zgodovinski preteklosti.

ŠVEDSKA Domovina Alfreda Nobela in Pike Nogavičke. Švedska je edina in prva država na svetu, ki ji je uspelo spraviti odstotek odraslih kadičev pod 20 %. Švedi so med državljani EU najbolj informirani o radioaktivnih odpadkih in zelo strpni do priseljencev.

SLOVENIJA Največ Slovencev praznuje rojstni dan prvega januarja. Povprečen prebivalec si na leto v knjižnici izposodi vsaj 9 knjig, vsak drugi Slovenec pa je v enem letu obiskal gledališče. Slovenci radi kolesarimo in plešemo. Tudi pri uporabi interneta med mladimi Slovenci nismo od muh, saj se uvrščamo poleg Estonije in Češke v skupino, kamor sodijo najrazvitejše skandinavske dežele.

BOLGARIJA Slovi po dolini vrtnic, kjer pridelajo več kot 70 % vsega rožnega olja na svetu. V državi ob Črnem morju živi največ ljudi, starih sto let ali več, skrivnost dolgega življenja naj bi se skrivala v jogurtu, ki je njihova nacionalna hrana.

ROMUNIJA Kar desetina odraslih Romunov dela v tujini. Njihova zastava je po odstranitvi komunističnega emblema enaka zastavi afriške države Čad. Romunija je najbolj znana po Drakuli. Navdih zanj je bil grof Vlad Tepeš, ki ga Romuni slavijo zaradi borbe proti Turkom. V zgodovino je prišel tudi zaradi okrutnega mučenja plemičev in sovražnikov.

INSTITUCIJE EU

EU SE PREDSTAVI

EVROPSKA KOMISIJA je osrednja institucija EU, ki skrbi za izvajanje zakonodaje v državah članicah. Sestavlja jo 25 komisarjev, njen sedež je v **BRUSLJU**.

SVET EVROPSKE UNIJE sestavljajo ministri držav članic in je najpomembnejša institucija EU, njen sedež je v **Bruslju**, odločitve sprejema skupaj, od leta 1992, z **Evropskim parlamentom**.

EVROPSKI PARLAMENT ima svoj sedež v **Strasbourg**. Odločitve so obvezujoče za vse članice EU.

SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI opravlja nadzor nad izvajanjem evropske zakonodaje v državah članicah EU, svoj sedež ima v **Luksemburgu**.

RAČUNSKO SODIŠČE nadzoruje porabo sredstev evropskega proračuna, njegov sedež je v **Luksemburgu**.

ZGODOVINA ČLANSTVA

1951	Evropska skupnost za premog in jeklo - 6 držav:
Belgija, Nizozemska, Luksemburg, Italija, Francija, Nemčija	
1973	širitev unije z novimi članicami
2004	1. maj – 25 članic, med njimi tudi Slovenija, ostale države članice EU: Velika Britanija, Irska, Danska, Grčija, Španija, Portugalska, Avstrija, Finska, Švedska, Ciper, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovaška
2007	1. januar – novi članici Romunija in Bolgarija

FINANCIRANJE IN PRORAČUN

Evropska unija se financira na več načinov, pomembni so predvsem trije večji viri denarja, ki ga v evropski proračun prispevajo države članice. Ti viri so:

- del denarja, zbranega s pobiranjem **davkov** v državah članicah;
- del denarja, zbranega s plačanimi **carinami** na uvoz blaga iz držav nečlanice;
- delež, ki ga prispeva posamezna država **glede na svojo razvitost**.

Proračun EU

Osnovni princip pri razporeditvi denarja: največ denarja dobijo področja, ki so za Unijo najpomembnejša, npr. kmetijstvo 45 % celotnega proračuna.

Enotni denar

Odločitev o uvedbi evra seveda ni bila sprejeta čez noč, ampak so se države na ta pomemben korak skrbno pripravljale: za uvedbo evra so morale izpolnjevati pomembne ekonomske pogoje, sama uvedba novega denarja pa je potekala po točno določenem scenariju.

1. januarja 1999 je prvih enajst držav uvedlo evro v obliki knjižnega denarja, njihove nacionalne valute pa so še vedno ostale edino plačilno sredstvo.

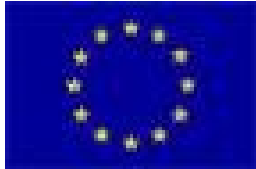
1. januarja 2002 so prišli v obtok prvi bankovci in kovanci nove valute in so jih pol leta še uporabljali hkrati z nacionalnimi valutami.

1. julija 2002 je evro postal edino plačilno sredstvo.

1. januarja 2007 pa smo tudi v Sloveniji uvedli evro kot plačilno sredstvo. Slovenija se je na uvedbo evra pripravljala zelo skrbno in zamenjava tolarjev za evre je uspela brez večjih težav. Evro so morale uvesti tudi države, ki so se nazadnje priključile v EU (maj 2004).

SIMBOLI EVROPSKE UNIJE

Zastava

Zastava modre barve, na kateri je **dvanajst zlatorumenih zvezdic**, razporejenih v krog. Število dvanajst je kot simbol **popolnosti**, krog, ki ga tvorijo zvezdice, pa je simbol **enotnosti**.

Himna

Oda radosti je sklepni stavek Beethovnovе 9. simfonije, ki je leta 1985 po sklepu Evropskega sveta postala himna Evropske unije.

ODA RADOSTI

Radost od boga edina hčerka ti, elizijska,
v tvoje hrame nas stopinja vodi, o, božanstvena!
Tvoji čari časa teku so pregnali kruto noč;
človek spet je brat človeku, koder veje tvoja moč.

Komur se usoda smeje, da mu je prijatelj zvest,
kdor se ob ženici greje, rad zavriskal bi do zvezd.
Res je srečen, kdor ob duši svojo dušo si poji;
kdor pa sam je, naj ne ruši, česar vsak deležen ni!

Radost od boga edina hčerka ti, elizijska,
v tvoje hrame nas stopinja vodi, o, božanstvena!
Tvoji čari časa teku so pregnali kruto noč;
človek spet je brat človeku, koder veje tvoja moč.

Dan Evrope - 9. maj

Na istem srečanju predsednikov držav in vlad držav članic, na katerem so sprejeli odločitev o himni EU, so tudi **9. maj** razglasili za **dan Evrope**.

Zakaj ravno 9. maj? Na ta dan je leta **1950** francoski zunanji minister **Robert Schuman** predlagal ustanovitev Evropske skupnosti za premog in jeklo. Idejni oče tega predloga pa je bil francoski politik **Jean Monnet**, ki je sanjal o nastanku »**združenih držav Evrope**«.

MOJA DOMOVINA SLOVENIJA

TURISTIČNA RAZGLEDNICA

Bled

Bled sodi med starejše turistične kraje v Sloveniji. Leži ob vzhodnem vznožju Julijskih Alp, v kotlini, v kateri je Bohinjski ledenik izdolbel sedanjo jezersko kotanjo.

Jezero je torej ledeniškega izvora in leži na nadmorski višini 475 m. Dolgo je 2120 m in široko do 1383 m. Njegova največja globinska točka pa sega kar

do 30,6 m. Primerno je tudi za kopanje, saj se voda poleti segreje na površini do 24 stopinj C.

Znamenitost Blejskega jezera je seveda Blejski otok, edini naravni otok v Sloveniji, na katerem stoji Marijina cerkvena, ki je bila v 15. stoletju prenovljena v gotskem stilu. Današnjo podobo pa je dobila v 17. stoletju.

Do otoka lahko pridemo z značilno blejsko gondolo, ki se imenuje pletna. Pri cerkvi je priljubljen tudi zvonček želja iz leta 1534.

Blejski grad stoji na strmi skalnati vzpetini, 139 m

nad jezerom.

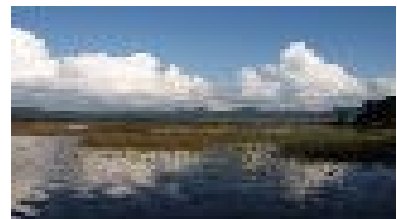
Anja Bevc, 9. r.

Cerkniško jezero

Cerkniško jezero je naše največje presihajoče jezero s površino 26 km². V največjem obsegu je dolgo 10,5 km, široko 5 km in globoko okoli 10 metrov. Gladina niha od 546 do 551 metrov nadmorske višine.

Jezero se napolni po jesenskem deževju ali spomladi, ko se tali sneg. Presiha maja ali junija, včasih pa tudi pozimi. Okoli jezera je gnezdišče mnogih vrst ptic.

Cerkniško jezero je znano po svojem podzemnem vodnem sistemu, ki ga je prvi opisal Janez Vajkard Valvasor v knjigi Slava vojvodine Kranjske leta 1689.

Maja Grčar, 9. r.

Dolina Triglavskih jezer

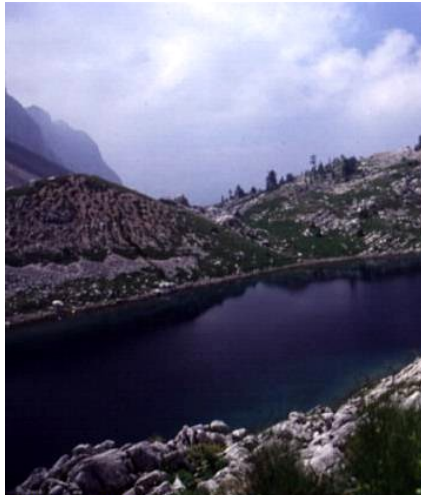
Med Triglavski jezera spadajo:

Jezero pod Vršcem, Rjavo jezero, Zeleno jezero, Veliko jezero – Ledvica, Dvojno jezero, Črno jezero. Skupaj obsegajo 6,7 ha površine.

Dolina Triglavskih jezer je najstarejši znani del Triglavskega narodnega parka. Velja pa že od nekdaj za enega najlepših predelov Julijskih Alp.

Območje, ki sega na severu od Kanjavca in Vršaca, na vzhodu omejuje greben Zelnaric in Tičaric, na zahodu pa razbrazdan greben Lepega Špičja. Zgornja ravnica pod Prehodavci z Rjavim jezerom, mlako v Laštah in Jezerom pod Vršcem se mimo Zelenega jezera spusti v osrednji dolinski del mimo Velikega in Dvojnega jezera ter se na koncu Lopučniške doline pod Studorjem zaključi s skrivnostnim Črnim jezerom nad steno Komarče.

V neživo naravo sodi podzemsko pretakanje vode med jezери. Ugotovljeno je, da se samo zgornji dve jezera (Jezero pod Vršcem in Rjavo jezero) odtekata na soško stran, vsa ostala pa se pretakajo podzemsko eno v drugo. Nazadnje pride vsa ta voda na dan v izviru Savice.

Tako kot celotne Julijske Alpe je tudi Dolina Triglavskih jezer zgrajena iz apnenčastih kamnin. V kameninah lahko najdemo ostanke lupin amonitov. Poleg jezer, fosilov (Zeleno jezero) in bohotnega rastlinstva je zanimiv tudi živalski svet. Na višjih poteh lahko srečamo gamse, vse manj plašni pa so tudi alpski svizci.

Nejc Grm, 9. r.

France Prešeren

France Prešeren, slovenski pesnik in pravnik, se je rodil 3. decembra 1800 v Vrbi na Gorenjskem.

Še danes velja za največjega slovenskega pesnika. Njegova pesem Zdravljica, napisana leta 1844, je državna himna Republike Slovenije.

Prešeren se je rodil v kmečki družini. Po diplomi na dunajski pravni fakulteti se je vrnil v Ljubljano, kjer je služboval kot odvetniški pripravnik. Tu je nastala večina njegovih pesmi, pri pisanju katerih ga je za časa svojega kratkega življenja pomembno usmerjal prijatelj Matija Čop. Prešeren je tako postal prvi Slovenec, ki se je po kakovosti svojega pisanja lahko kosal s sodobniki po Evropi, kjer je tedaj vladala romantična usmeritev.

Življenjska pot pesnika, nesrečno zaljubljenega v Primičevo Julijo, ki ji je posvetil Sonetni venec (1834) in druge ljubezenske pesmi, je bila poleg te polna raznovrstnih preizkušenj. Navezal se je na Ano Jelovškovo, rodili so se jima trije otroci, vendar niso živeli skupaj. Drug za drugim so mu umirali prijatelji, kot pesnik pa v času življenja ni užival priznanja, ki bi si ga zaslužil.

Šele leta 1846 je dobil samostojno advokaturo v Kranju, leta 1847 so izšle njegove Poezije. V zadnjih letih je vedno bolj zapadal malodušju, pijači in bolezni, ki je slednjič povzročila njegovo prezgodnjo smrt, in sicer 8. februarja 1849 v Kranju.

Vina

Slovenija je vinorodna dežela in je znana po kvalitetnih vinih. Z vinogradništvom se ukvarjajo ljudje na Štajerskem oz. v Podravju, na Dolenjskem, na Primorskem in v Posavju.

1. **Bela vina** pridelujejo v podravskem in primorskem delu Slovenije. Znale sorte so: laški rizling, renski rizling, beli pino, muškadni silvanec, rumeni muškati, rulandec ali sivi pino, šipon, radgonska ranina.

2. **Rdeča in črna vina** prevladujejo v posavskem in primorskem delu Slovenije.

Mednje spadajo: modri pinot, merlot, refošk, modra frankinja, cviček, metliška črnina, barbera.

Cviček je značilen za dolenjsko pokrajino, kjer ga prideluje večina ljudi. Je svetlo rdeče, kiselkasto vino. Osnova za to vino je žametna črnina, v njem pa sta še modra frankinja in kraljevina. Pridelujejo ga na dva načina. Bele in rdeče sorte potrgajo skupaj, lahko pa vsako vrsto posebej.

Vina delimo še na suha in sladka. Suha vina so tista, pri katerih je skoraj ves sladkor prevrel v alkohol. Suhih vin imamo na Slovenskem kar dosti in večinoma so prijetna. Med suha vina spada tudi cviček. Suha vina lahko pijejo tudi tisti ljudje, ki imajo sladkorno. Sladka vina pa so lahko polsladka ali sladka.

Vanja Resnik, 8. r.

Grad Bogenšperk

Grad Bogenšperk stoji na grebenu Strmca nad Dvorom blizu Šmartnega pri Litiji.

Grad je zamenjal kar nekaj lastnikov, leta 1672 ga je odkupil Janez Vajkard Valvasor. Temeljito ga je obnovil in tudi svojo tiskarno in zamenjalo še nekaj lastniki so bili Windisch- leta 1943 in odnesli vse svetovni vojni je služil kot živeli jezuiti in ga Leta 1972 se je začela so sedaj različne muzejske

opremil. V gradu je imel knjižnico. Po prodaji se je lastnikov. Zadnji plemiški Graetzi. Grad so zapustili dragocenosti. Po 2. bolnica. 15 let so v njem obnavljali, da ni propadel. sistematična obnova, kjer zbirke, in sicer:

Vraževerje in čarovništvo, Ljudske noše, Geološka zbirka domačina Blaža Zarnika (zbrane so vse kamnine občine Šmartno pri Litiji), Geodetska zbirka, Lovska zbirka, Valvasorjeva delovna soba in rekonstrukcija tiskarne.

V gradu sta tudi poročna dvorana in gostinski lokal. Če ga še niste obiskali, ga le obiščite. Ne bo vam žal.

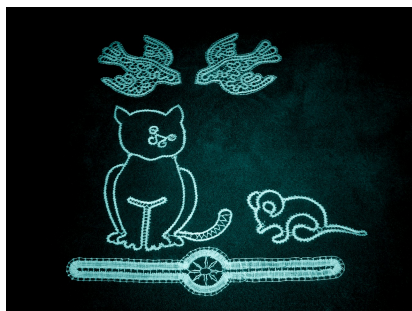
Martin Gracar, 8. r.

Idrijska čipka

Začetki idrijske čipke segajo tja v 16. stoletje. Medtem ko so moški odhajali na delo v idrijski rudnik živega srebra, so ženske doma klekljale. Ko so naredile nekaj čipk, so jih enkrat na leto prodale na sejmu in tako nekaj dodatno zaslužile.

Za izdelavo čipke potrebujemo bulo (podlogo, kjer nastaja čipka, medtem ko klekljamo), košarico, kjer je postavljena bula, nekaj bucik (odvisno od velikosti čipke), 14 klekljev, list, ki se imenuje papirc, na katerem je narisana vzorec čipke, ki bo nastala. Potrebujemo le še kvačko, s katero si pri klekljanju pomagamo.

Dela se lotimo tako, da najprej skupaj zvežemo po dva kleklja. Ko na vzorcu pridemo do pikice, pomeni, da moramo tam postaviti buciko. Klekljanje je zelo zahtevno. Zahtevnost je odvisna od zahtevnosti vzorca. Za lahke vzorce potrebujemo malo časa, če pa se lotimo težjega vzorca, pa mnogo več. Lahko tudi več let. Za klekljanje sta nujni predvsem natančnost in zbranost. Najpomembnejše pri klekljanju pa je, da smo zelo vztrajni.

V Idriji so pred 130 leti ustanovili šolo klekljanja. Danes delajo čipke strojno. Le nekateri jih še izdelujejo ročno. Malokdo se še zaveda, kako dragocena je čipka, še posebej ročno izdelana. Zato jih ljudje ne spoštujejo več tako kot nekdanj. Upam, da se bo to v prihodnosti spremenilo. Idrijska čipka je slovenska znamenitost, vredna, da si jo ogledamo. V Idriji vsako leto organizirajo večdnevni festival čipk, na katerem je tudi tekmovanje v klekljanju.

Tudi sam znam klekljati. Naučila me je mami, njo pa sestrina sošolka iz Idrije.

Urh Jevšovar, 8. r.

Ivan Cankar

Največji mojster slovenske besede je bil Ivan Cankar. Rodil se je 10. 5. 1876 na Vrhniki, kot osmi otrok obrtniške družine tržaškega krojača. Osnovno šolo je obiskoval v svojem domačem kraju, zaradi uspešno zaključene osnovne šole so ga poslali v ljubljansko realno. Po opravljeni maturi se je vpisal na dunajsko tehniko. Na Dunaju je živel 11 let, leta 1909 se je vrnil v Ljubljano. Preživel je s pisateljevanjem. Umrli je 11. 12. 1918. leta.

Začel je kot **pesnik** — pesniška zbirka Erotika.

Zelo znan je kot **mojster črtic** — Za križem, Moje življenje, Podobe iz sanj.

Poleg vseh teh del je pisal tudi **romane** ter **povesti**, najbolj znani so: Na klancu, Martin Kačur, Hlapec Jernej in njegova pravica.

Pomemben je kot **dramatik**: Hlapci, Kralj na Betajnovi, Za narodov blagor, Pohujšanje v dolini šentflorjanski.

Martina Bizjak, 9. r.

Kozolci

Slovenski kozolci pri nas predstavljajo še dobro ohranjeno kulturno oz. etnološko znamenitost. Ponekod so še originalni.

Stari kozolci so služili predvsem za shranjevanje sena, sušenje žita in koruze oz. vseh vrst pridelkov. Pod njimi so se dogajala tudi razna družabna srečanja, kjer se je jedlo, pilo, pelo ... Danes pa ti lepi stari običaji žal počasi izginjajo.

Kozolec je sestavljen iz več pokončnih lesenih pilotov nosilcev oz. stebrov. Ti stebri so povezani med seboj z »rantami« - prečnimi drogovi, na katerih se je sušilo seno oz. drugi pridelki. Največ kozolcev je narejenih iz hrastovega lesa, saj je najbolj vzdržljiv. Da pa steber ni segnil, so ga namesto v zemljo postavili na kamen. Danes poznamo pokončne stebre tudi iz betona, prečni leseni drogovi pa ostajajo.

Včasih so gradili predvsem samostojne kozolce: poznamo enojne, enojne s podaljšano streho, kozolec na kozla ali psa, še zlasti znameniti pa so dvojni kozolci ali toplarji.

Prislonjeni kozolci, ki jih najdemo na veliko kmetijah, služijo hlevu kot streha, ostanek pa kmetje uporabljajo za sušenje pridelkov in shranjevanje orodij.

Zaradi drugačnega načina kmetovanja danes novih kozolcev kmetje tako rekoč ne gradijo več. Ljudje postavljajo okrasne kozolce, ki služijo kot garaže.

Marjan Hribar, 9. r.

Postojnska jama

Veliko pozornost ljudi pritegnejo tudi kraški pojavi, tako površinski kot podzemni. Številne turiste privlačijo predvsem kraške jame s svojo neizmerno lepoto. V Sloveniji so najbolj znane Škocjanske jame in Postojnska jama. Slednja sodi med najlepše in hkrati turistično najbolj obiskane. Jama je imela obiskovalce, glede na najdene stare stenske zapise, že v 13. stoletju. Med okupacijo so jo izrabili tudi Nemci, ki so vanjo skrivali gorivo — bencin. Še danes so stene ob vhodu vanjo okajene od silne eksplozije.

Jamo je ustvarila ponikalnica reka Pivka. Dolga je več kilometrov, največja globina je 115 m, v njej je vse leto enako hladno, približno 8 stopinj C. V jami so ponekod le tesni rovi, drugod pa prave dvorane z visokimi stropi in galerije: Velika gora, Koncertna dvorana, Tartar, Lepe jame. Povsod, s stropa in s tal, kar mrgoli zanimivih kapnikov. Zastor sodi med največje znamenitosti. To je tanek, naguban kapnik in ima obliko zavese. Veliko je tudi kapniških stebrov.

Človeška ribica živi samo v vodi te jame in je njena posebna znamenitost. Prilagojena je življenju v večni temi, zato ima zakrnele oči. Pomanjkanje vida nadomešča z zelo dobrim vohom in tipom.

Za turističen obisk je odprto 5,3 km jame. Vhod za obiskovalce je za upravnim poslopjem. V jamo vodi jamska železnica, jamski vlak pelje skozi rove do velike Kongresne dvorane. Turistična pot se odpre v skoraj 40 m visoko Koncertno dvorano, to je največji prostor jamskega sistema, kjer so občasno koncerti, v bližnjem Tartarju pa so za božič tudi žive jaslice.

Skrivnostno postojnsko podzemlje je tisti košček Slovenije, ki ga je izdolbla, oblikovala in stkala voda in v nedrih svetovno znane Postojnske jame skriva tisto najlepše, kar je ustvarila v milijonih let; s kapljico za kapljico, leto za letom ...

Urša Vrana, 8. r.

Škocjanske jame

Poleg Postojnske so Škocjanske jame (5 km) pri Divači najbolj znane jame v Sloveniji in so med naravnimi znamenitostmi Slovenije edine vpisane v seznam svetovne naravne dediščine pri Unescu. Ustvarila jih je reka Reka. Prav markanten je podzemni kanjon Reke, ki je dolg 1400 m in je največja znamenitost jam. Med potjo reka buči v številnih brzicah in slapovih, kasneje pa njeno šumenje zamenja bogato kapniško okrasje.

Ogled jame traja približno 1,5 h. Najprej skozi umetno narejen vhod dosežemo Tiho jamo s stalno letno temperaturo 12 stopinj Celzija. Začetek Tihe jame oz. Paradiž je

najlepši in najbolj ohranjen del jamskega sistema. Nato turistična pot vodi do največje podzemne dvorane v Evropi — Martelove dvorane, kjer se nahaja tudi največji stalagmit v jami. Nato se počasi spuščamo v Šumečo jamo, kjer že slišimo deročo reko Reka. Prečkamo znameniti Cerkenikov most in kmalu zagledamo dnevno

svetlobo.

Kristjan Zupančič, 9. r.

Kurent ali korant

Skrivnostna podoba, ki se v zgodnji pomladi prva drzne spopasti z zimo, je kurent ali korant, grozljivi, a dobri prastari zaščitnik človeka v njegovi borbi z zimo.

Kurent, oblečen v narobe obrnjen kožuh, z grozljivo živalsko masko, z rilčastim nosom in dolgim jezikom, s kravjimi zvonci okoli pasu in z ježevko v roki, pomeni pradačni

poizkus človeka, da bi s čarodejnimi sredstvi vplival na dogajanje v naravi. Dolga stoletja poplesavajo skupine kurentov v starodavnem plesnem ritmu od hiše do hiše po štajerskih vaseh. Pred vsako hišo zaorjejo kurenti s plugom brazdo v sneg in med prepevanjem starih pesmi posejejo »repno seme«. Običajno je to sicer pesek ali plevel, pa vendar to pomeni setev in izraža kmetovo željo, da bi čim prej oral in sejal, saj že težko čaka, da bi prišel čas za pomladna poljska dela.

Gospodinja v zahvalo podari kurentom klobase ali jajca. Če bi jih brez daru pustila od hiše, bi kurent prinesel nesrečo živini. Nekoč so se smeli v kurenta napraviti samo neporočeni fantje, danes pa so lahko kurenti tudi možje, žene in otroci. Poznamo pernatega kurenta s Ptujkega polja in rogatega kurenta iz Haloz ter Lancove vasi.

Natalija Mlakar, 9. r.

Lipica in lipicanci

Tik ob državni meji z Italijo leži znamenita kobilarna Lipica s svojimi belimi konji lipicanci. Lipica je zato edinstven kulturni spomenik evropskega in svetovnega pomena. Čeprav lipicanec izvira prav iz Slovenije, si ga skušajo prisvojiti tudi druge države.

Lipicanec je slovenski kraški konj, ki so ga oplemenitili s španskim, neapeljskim in arabskim konjem. Zanimivo je, da se mladi lipicanci ne rodijo beli, ampak so rjave, sive in celo črne barve. Značilno belo barvo dobijo šele med šestim in desetim letom, nekateri pa celo življenje ostanejo temnejši.

Karin Zupan, 9. r.

Ljubljana

Ljubljana je politično, znanstveno in kulturno središče slovenskega naroda ter z 275.000 prebivalci hkrati največje mesto v Sloveniji in njen najpomembnejši gospodarski center.

Po svoji legi je edinstveno mesto, saj si lahko njeni prebivalci privoščijo v enem dnevu visokogorsko smučanje in kopanje v morju.

Ima vse, kar premorejo sodobne prestolnice, ob tem pa je uspela ohraniti prijazno in sproščeno vzdušje manjšega kraja. Je živahno mesto, ki preseneča.

Čeprav najbolj slovi po svoji zgodovinski dediščini in tradiciji, je razmeroma mlado mesto.

Medtem ko pozimi pride na plan njen zasanjan srednjeevropski značaj, Ljubljano poleti odlikuje sproščenost. Mesto je preprejeno s prijetnimi kotički, kjer lahko doživite številna drobna presenečenja. Mednje sodijo Ljubljanski grad, Tromostovje, Prešernov trg, Stara Ljubljana, tržnica, Živalski in Botanični vrt, Boljši sejem.

Živalski vrt, v katerem so zbrane živalske vrste z vseh kontinentov, leži na južnem pobočju Rožnika in je v okolju naravnega gozda in travnikov del zaščitene krajinskega

parka. Od mestnega središča ga loči 20 minut hoje. Botanični vrt deluje že od leta 1810, v njem je preko 4.500 vrst, podvrst in oblik, od katerih je več kot tretjina domačih.

Na Bolšjem sejmu na Cankarjevem nabrežju so naprodaj starine, umetniška dela in še različni drugi predmeti, ki imajo zbiralsko vrednost. Sejem je priporočljiv kraj za drobna raziskovanja, pri katerih odkritij ni mogoče predvideti vnaprej in so mogoče tudi najbolj presenetljive najdbe.

Ljubljanski grad je najbolj opazna značilnost Ljubljane. Grič, na katerem stoji, je bil prvič dokazano naseljen v 12. stol. pr. n. št. Iz najzgodnejših časov so na grajskem griču ohranjeni ostanki kulture žarnih grobišč.

Grad, do njega se lahko povzpemo tudi z vzpenjačo, je privlačna turistična točka in prizorišče številnih kulturnih prireditev, koncertov, gledaliških predstav, razstav, kongresov in protokolarnih sprejemov, ki v slikovitem okolju gradu dodajajo poseben pečat utripu mesta.

Tromostovje izletnika popelje preko Ljubljanice v staro mestno jedro – v Staro Ljubljano. Tržnica, ob Ljubljanici, je med Tromostovjem in Zmajskim mostom, ki ga krasijo štiri bronaste skulpture zmajev, ki so neuradni simbol mesta.

Na Prešernovem trgu stoji spomenik našega največjega pesnika, na trg »gleda« znamenita frančiškanska cerkev s svojim mogočnim rdečkastim baročnim pročeljem.

Tadej Resnik, 9. r.

Prekmurje

Prekmurje je nižinska pokrajina v severovzhodnem delu Slovenije, ob meji z Avstrijo in Madžarsko, na levem bregu reke Mure, po kateri je poljedelska pokrajina tudi dobila ime. Večji mesti sta Murska Sobota in Lendava.

Prekmurje je gospodarsko in politično odmaknjeno od ostalih slovenskih pokrajin. Zaradi geografske lege in politike je bilo mnogo bolj podvrženo madžarskim vplivom. Vsi ti dejavniki so vplivali na etnični in jezikovni značaj slovenskega Prekmurja.

Prekmurska vasica Velika Polana se ponaša s pridobljenim nazivom EVROPSKA VAS ŠTORKELJ. Ta naš ponos predstavlja 9 parov belih štokelj, ki gnezdijo v obeh Polanah. Gnezdijo v svojih gnezdih, ki jih najdemo na električnih drogovi in na dimnikih zapuščenih hiš. Bogata naravna dediščina našega kraja s štokljami vred je danes znana pod imenom »Dežela štokelj«.

Babičev mlin na Muri

Mura izvira v Avstriji in je naša najbolj vodnata reka. Ljudje pa jo prepoznajo predvsem po plavajočih mlinih. Nekoč je bilo plavajočih mlinov 94, danes pa je le še obnovljen Babičev mlin ter na novo zgrajeni plavajoči mlin v Ižakovcih. Babičev mlin stoji na desnem bregu Mure in je posebnost zaradi zunanjega vodnega kolesa, nameščenega na dveh čolnih.

Natalija Mlakar, 9. r.

Prekmurska gibanica

Prekmurska gibanica ni le najbolj značilna prekmurska, ampak tudi že slovenska gibanica. Sodi v skupino pogač. Med plastmi vlečenega testa si sledijo, makov, skutni, orehov in jabolčni nadev. Nadevi se lahko ponovijo še enkrat v enakem vrstnem redu. Star način priprave gibanice ni poznal uporabe sladkorja, zato so nadeve sladili kar z medom, spodnji sloj pa je bil iz krhkega testa. Za nadev so uporabili tudi grozdje.

RECEPT PREKMURSKE GIBANICE:

MAKOV NADEV

20 dag mletega mesa

6 dag sladkorja

1 dl sladke smetane

1 jajce

SKUTNI NADEV

45 dag skute

5 dag sladkorja

5 dag rozin

1 dl sladke smetane

1 jajce

OREHOV NADEV

25 dag mletih orehov

5 dag sladkorja

1 vanilin sladkor

2 dl sladke smetane

1 jajce

JABOLČNI NADEV

1/2 kg jabolk

5 dag sladkorja

limonina lupina

cimet

MAKOV: zavremo sladko smetano, ji dodamo sladkor in vanj stresemo mak ter na hitro premešamo. Ko se mak ohladi, dodamo še jajce in premešamo.

SKUTNI: skuto damo v posodo, premešamo z metlico, dodamo sladkor, rozine, smetano in jajce ter vse skupaj premešamo.

OREHOV: smetano segrejemo in poparimo orehe, dodamo sladkor, jajce ter vanilin sladkor in vse skupaj dobro premešamo.

JABOLČNI: jabolka olupimo in naribamo, dodamo sladkor, limonino lupino ter cimet v prahu in dobro premešamo.

SESTAVLJANJE GIBANICE: lončen pekač premažemo s stopljenim maslom in na dno položimo dve plasti vlečenega testa, ki ga premažemo z makovim nadevom ter pokapamo s sladko smetano in maslom. Enako nadaljujemo s skutnim, orehovim in jabolčnim nadevom. Na vrh položimo dve plasti testa, prelijemo s smetano in pečemo 1 uro in 10 minut pri 170° C. Ko se gibanica ohladi, jo razrežemo in serviramo.

Simona Rovanšek, 9. r.

Reka Kolpa

Kolpa je še ena zanimivost, ki jo premore Slovenija. Pravzaprav označuje mejo med Slovenijo in Hrvaško, kjer jo imenujejo tudi Kupa.

Leži na čudoviti lokaciji. Z obeh strani jo obdaja gozd, v katerem je moč videti nekatere ogrožene živalske vrste (ris, medved). Je tudi ena najčistejših slovenskih rek.

Prav zaradi svoje neokrnjenosti ter živalske in rastlinske raznovrstnosti je priljubljena turistična destinacija.

Obiskovalci se lahko namestijo v številnih kmečkih turizmih ali kampih, ki ležijo tik ob reki.

Najbolje jo spoznaš oziroma začutiš, če za nekaj dni najameš kanu. Z njim lahko raziščeš vse vznemirljive koticke, ki jih Kolpa skriva.

Priljubljena zabava nekoliko pogumnejših turistov pa je vodeno raftanje po številnih brzicah. Predvsem njim se priporoča, da ta kraj obiščejo po obilnem deževju, ko je vodna gladina višja.

Reka je primerna tudi za plavanje, saj ni mrzla, povrh vsega pa je še izredno čista.

Vita Zalar, 9. r.

Suha roba

Ribnica leži ob glavni cesti Kočevje—Ljubljana. Že iz zgodovine je znano, da so se tukaj ljudje ukvarjali s suho robo. Ta se prvič omenja v loški sejemski listini v 14. stol. Leta 1492 so Ribničani s krošnjarskim patentom, ki ga je izdelal cesar Friderik III., dobili dovoljenje, da lahko izvažajo v sosednje države platno in razne lesene predmete, izdelane doma.

Družine so vse, kar so rabile, izdelale doma: od sukna, platna, obleke, raznega orodja do pohištva in drugih stvari.

Poznamo: strugarstvo, spominkarstvo, zobotrebčarstvo, rešetarstvo, obodarstvo, podnarstvo, posodarstvo, žličarstvo in kuhalničarstvo, ročno mizarstvo, pletarstvo in orodjarstvo.

Strugarstvo (značilno za mline in žage) — izdelovali so krožnike, skledе, skodelice, korce, valjarje, kuhinjska kladiva ...

Zobotrebčarstvo se je uveljavilo tudi po drugih krajih, po vojni v Rašici.

Obodarstvo — izdelovali so (iz smrekovega lesa) ogrodje k reti, rešetu ali situ, ki ga znotraj na dnu dopolnjuje še obroč, ki oklepa leseno, žimnato ali žičnato dno.

Posodarstvo — izdelki iz smreke in jelke, iz gladkega lesa, ki je lahko cepljiv — škafi, kadi, čebri, banje, golide, merniki, brente, brentačke, vedra, plinje.

Žličarstvo in kuhalničarstvo — žlice, kuhalnice, mešalke, polentarji, pribor za solato. Za izdelavo uporabljajo javorjev, lipov in bukov les.

Pletarstvo — stara obrtna dejavnost, ki zajema številne izdelke iz slame, ličja in leskovih viter.

Pri **orodjarstvu** se močnejša ravna debelca porabijo za ročaje. Uporablja se bukov, jesenov, gabrov, drenov, brestov in maklenov les.

Izdelovanje suhe robe se je ohranilo do danes. V času sodobnejših materialov se je razvila nova panoga — **spominkarstvo**. Izdelki: košarice in peharji, retice, lesene škatle ...

Ribniški sejem suhe robe je vsako prvo nedeljo v septembru na glavni ulici, sejem obišče veliko obiskovalcev.

Matjaž Femc, 9. r.

Piran

Piran, obmorsko mesto, z ohranjeno srednjeveško podobo, je najbolj znano po turizmu in manjšem pristanišču, poleg tega pa tudi po Tartinijevem trgu. Ta je postal osrednji piranski trg ob koncu 13. stoletja, današnjo podobo pa je dobil v drugi polovici 19. stoletja. Z zasutjem mandrača (morskega zatoka) so postopno ustvarili ploščad, okoli katere so zgradili vse pomembnejše ustanove, meščanske stavbe, od katerih se je v prvotni obliki ohranila hiša, imenovana Benečanka. Na Tartinijevem trgu stojijo tudi številne druge pomembne ustanove in spomeniki, med njimi Tartinijev spomenik in Tartinijeva hiša, v kateri je bil rojen skladatelj in glasbeni pedagog Giuseppe Tartini.

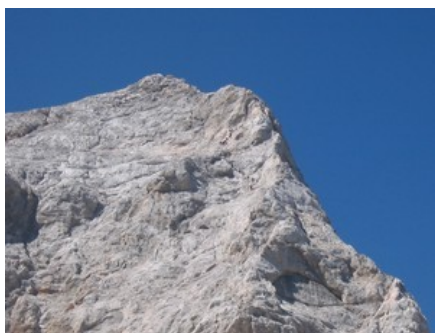

Na omenjeni trg se stekajo glavne piranske ulice. Trg je priljubljeno zbirališče piranskih otrok. V poletnih mesecih so na osrednji ploščadi številne glasbene, gledališke in plesne prireditve. Na sredi trga stoj kamnit zbiralnik vode — deževnice, ki so ga zgradili po hudi suši leta 1776.

Na najvišji točki severnega dela mesta stoji na izredni razgledni točki cerkev sv. Jurija, na skrajnem zunanjem delu Piranskega polotoka pa je zgodovinsko mestno jedro Punta. Piran je znan tudi po Pomorskem muzeju in Akvariju.

Romana Zupan, 9. r.

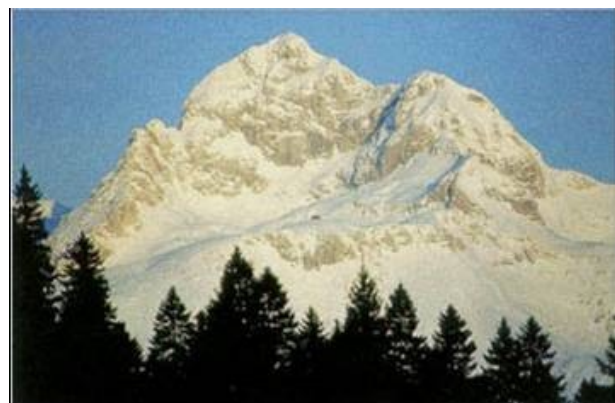
Triglav

različnih poteh, najbolj obiskana pa je pot čez Kredarico. Pod Triglavom sta tudi dve koči, Kredarica in Planika, saj veliko planincev meni, da je bolje najprej prespati, nato pa oditi naprej na Triglav.

Triglav je najvišja gora v Sloveniji in v Julijskih Alpah in meri 2864 metrov. Nahaja se med Trento, Vrati, Krmo in Bohinjem. Z vrha je v lepi vidljivosti zelo lep razgled po celotni državi, vidijo se tudi avstrijski in italijanski tritisočaki ter celo morje. Na vrhu stoji Aljažev stolp, ki nam nudi zasilno bivanje v primeru nevihte.

Na vrh lahko pridemo po

Glavna Triglavova značilnost je mogočnost. Ali ga gledaš od daleč ali se nanj napotiš iz katere od dolin, ki segajo v njegovo vznožje, vselej se zaveš, da imaš opravka z velikanom, z goro, ki v celoti obvladuje vso svojo bližnjo in daljno okolico. Na njem ni nič malenkostnega. Severna stena ne le da se dviguje 1800 m nad dolino Vrat, je tudi nekaj kilometrov široka. Pobočja nad Zadnjico so visoka več kot 2000 m. Ko jih na primer gledaš z Ozebnika, ti oko kar nekaj časa drsi po njihovih grapah in rebrih. Južna prostranstva so izoblikovana v svet več teras in planot.

Triglavsko pogorje je osrednji del Triglavskega narodnega parka, kateremu je gora dala tudi ime. Triglav je simbol slovenstva, nahaja se tudi na slovenskem grbu in zastavi.

Klemen Bajc, 9. r.

Velikonočni pirhi

Velika noč je prvo nedeljo po prvi spomladanski polni luni, med 22. marcem in 25. aprilom.

Na veliko soboto se blagoslovijo jedila, ki se potem zaužijejo kot nedeljski zajtrk. Jedila prikazujejo določena znamenja. Suho meso je simbol Kristusovega telesa, rdeči pirhi so kaplje krvi, hren predstavlja žeblje, potica pa krono.

Okrašeni velikonočni pirhi, imenovani tudi pisanice, so simbol novega življenja in prebujajoče se narave. Z njimi si krasimo dom in obdarujemo svoje najdražje. Pirhi so lahko okrašeni na najrazličnejše načine. V Beli krajini, Prekmurju, na Primorskem in Notranjskem so jih krasili z voskom, ponekod so uporabljali za risanje olje, ponekod so vrezali okraske z nožkom, včasih pa so jih samo pobarvali z naravnimi barvili.

Jajca se trdo skuhamo, nato pa se barvajo in krasijo. Lahko pa se že skuhamo v barvilo. Barvilo je lahko umetno ali pa naravno, recimo listje rdeče čebule. Za barvanje so najprimernejša 14 dni stara, srednje velika in okroglasta jajca. Trdo kuhana jajca obarvamo in shranimo v hladilniku. Če želimo, da bodo naši pirhi čim bolj enotno obarvani, jih pred kuhanjem temeljito operemo in obrišemo.

V številnih delih Slovenije so slikali na velikonočna jajca z raztopljenim voskom, vendar se je ta stara poslikava ohranila predvsem v Beli krajini. Tu imenujejo okrašena

velikonočna jajca »pisanice«, kar pomeni, da so poslikana (pisana) z ornamenti. Voščene ornamente narišejo s posebno »pisalko«, v kateri topijo vosek nad plamenom sveče. Najprej narišejo ornament v naravni barvi jajčne lupine, potem sledijo posamezni barvni premazi. Pri vsakem premazu, ki si sledijo od svetlejšega do najtemnejših, prekrijejo z voskom tiste dele jajčne površine, na kateri želijo naslikati določene sestavine ornamentov.

Tanja Požes, 8. r.

PISMA

Tlaka, 12. 10. 2006

Živijo, Ana!

Kako se imaš? Jaz se imam zelo dobro, upam, da tudi ti. V prejšnjem pismu si me prosila, da ti povem kaj o naši Sloveniji.

Lahko ti povem, da je Slovenija prelepa dežela. Pri nas si lahko ogledaš gore, morje, hribe, doline, srečaš pa tudi zelo prijetne ljudi.

Slovenija je leta 2004 postala članica EU. S 1. januarjem 2007 bomo prevzeli denarno valuto evro. Pa da ne bom govorila le o EU, naj ti povem še kaj o sami Sloveniji.

V Sloveniji živi približno 2 milijona prebivalcev, to je majhno število, a vedi, da tudi Slovenija spada k manjšim državam. Ima štiri sosednje države. Uradni jezik je slovenski, govorimo ga le v Sloveniji. Naše glavno mesto pa je Ljubljana.

Omenila sem ti že, da imamo tudi nekaj morja, ki pa ni prav čisto. Lahko pa se pohvalimo z obmorskimi mesti, v katerih je kar nekaj znamenitosti, vrednih ogleda. Slovenska himna je Zdravljica, napisal jo je France Prešeren, najbolj znan slovenski pesnik. V Sloveniji imamo veliko gozdov, naša dežela je zelena dežela.

Slovenija je prepoznavna tudi po kozolcih. Uporabljamo jih za shranjevanje sena in drugih kmetijskih strojev. V času naših dedkov in babic je bilo kozolcev veliko več, ker je bilo tudi več kmetij, kmetije pa so potrebovale kozolce. Imamo jih skoraj po vsej Sloveniji.

Imamo tudi veliko zelo zanimivih praznikov in šeg ter navad, ki se praznujejo skozi celo leto: jurjevanje, značilno za Belo krajino, pustovanje oz. kurentovanje, značilno za Ptujsko polje, in še veliko drugih.

Ne smem pa pozabiti, da smo ponosni tudi na najvišjo goro, ki se imenuje Triglav. Se ti sanja, zakaj se tako imenuje? V resnici je sestavljena iz treh gora. Srednja je najvišja, stranski pa sta malo nižji. Ne morem pa ti natančno povedati, ker na njej še nisem bila. (A upam, da bom kmalu.)

Slovenija je srednje razvita država. Precej razvit je turizem, zato si Slovenijo ogleda veliko turistov.

Upam, da si z opisom zadovoljna in si jo prideš tudi ti ogledat. Prosim, piši mi!

Nina

Ravne, 12. 10. 2006

Živijo!

Res ne veš, kje je ta mala državica? Se ti res niti malo ne sanja, kakšna je ta mala državica? No, prav, povedala ti bom.

Slovenija leži med Hrvaško, Madžarsko, Avstrijo in Italijo. Glavno in največje mesto Slovenije je Ljubljana, takoj zatem pa ji sledi Maribor, središče pa se nahaja točno v Spodnji Slivnici, blizu Vač oz. Litije.

Slovenska himna je Zdravljica, napisal pa jo je France Prešeren. Začetnik slovenske književnosti, Primož Trubar, rojen v Raščici, je napisal prvi dve knjigi v slovenščini in naš narod prvi poimenoval Slovenci. Evropski uniji smo se pridružili leta 2004, prvega maja, evro pa smo uvedli z novim letom 2007.

Naj ti povem, da je gozd pred 2000 leti preraščal celo našo državo in da je gozda pri nas še vedno zelo veliko. Pravzaprav gozd v Sloveniji še vedno zavzema več kot polovico države (56 %). Izoblikovanost površja po Sloveniji je zelo različna, imamo vse, od Alp do nižin.

Dobro bi bilo tudi, če bi poznala nekaj značilnih jedi. Za Prekmurje je značilna sladica prekmurska gibanica, še posebej dobri pa naj bi bili trojanski krofi. Dolenjska je znana po cvičku.

Najvišji vrh je Triglav, največja ravnina pa je Panonska nižina. Posebna zanimivost je presihajoče Cerkniško jezero.

Upam, da si zdaj dobila vsaj približno predstavo o Sloveniji. Ali bi mi tudi ti lahko povedala kaj o svoji domovini?

Ajde, adijo!

Nina

P.S.: Če sem pozabila kaj napisati, me vprašaj. Pričakujem, da mi boš kmalu odgovorila. Prosim, pošlji mi tudi kakšno sliko.

Brezovo, 13. 10. 2006

Draga Sarah!

Kako si kaj? Kaj delaš? Ker si dopisujeva že nekaj časa, ti bom povedala nekaj o svoji državi Sloveniji.

Slovenija je med najmanj onesnaženimi državami. Ima veliko jezer. Zelo znano je Blejsko jezero z otokom. Na njem je cerkev. Jaz sicer še nisem bila v njej, vendar pravijo, da je zelo lepa. Pozimi, ko jezero zaledeni, se lahko na njem drsaš.

Veliko lahko hodiš na sprehode v naravo in se nadihaš svežega zraka, kar je pri vas v New Yorku zelo težko.

Na Dolenjskem je veliko vinogradov. Sploh veš, kaj je vinograd? No, če ne veš, ti povem, da je to nasad, kjer rastejo trte, na njih pa grozdje. Vsako leto imamo trgatev, ko potrgamo grozdje in iz njega naredimo vino. Najbolj znano vino na Dolenjskem je cviček. To je rdeče vino. Kaj več ti pa ne morem povedati o njem, ker se bolj malo spoznam na vino. Kako pa naj se navaden otrok spozna na vino, če ga ne sme piti! Ha, ha!

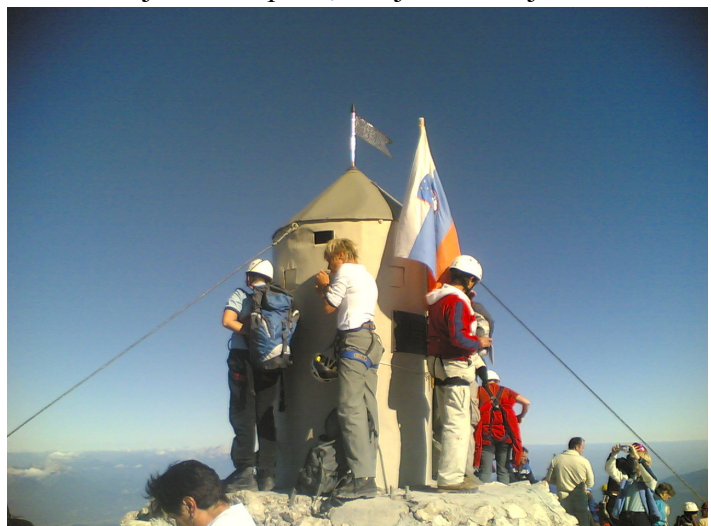
Imamo tudi veliko gor. Naša najvišja gora je Triglav. Visok je 2864 m. Pred kratkim sem se povzpela nanj in priznati moram, da je bilo kar naporno, ko sem sopihala nanj. Vendar mi ni bilo žal, da sem šla. Z vrha je namreč prelep razgled na sosednje gore. Na vrhu stoji Aljažev stolp, čeprav bi ga lahko poimenovali »Aljažev stolpek«, ker je zelo majhen. Ko sem si ga ogledovala, me je ati vprašal, če me lahko udari s palico po zadnjici, ker to naredijo vsakemu, ki je prvič na Triglavu. Na koncu sem jih res dobila po zadnji plati. Prespala sem na Kredarici in ko sem se zjutraj zbudila, se je mogočni Triglav kopal v jutranjem soncu. Bil je čudovit!

Sedaj pa ti bom postavila uganko. Vem, da se zdi malce neumno, vendar me je tekmovanje, na katerega sem šla 15. 10. 2006, spomnilo na to zanimivo igro. Poznaš igro od ena proti nič iz oddaje Male sive celice? Upam, da jo poznaš, kajti ugotoviti moraš, kaj še imamo na Dolenjskem.

»5 bonbonov: je lesena zgradba, kjer so kmetje sušili in še danes sušijo travo. Kaj je to?«

Če na to vprašanje odgovoriš pravilno, boš od mene dobila pet bonbonov. Če pa tega ne veš, mi povej, da ti pomagam s povedjo za štiri bonbone in tako naprej. Dobro premisli!

Nejchy

Moravska Gora, 13. 10. 2006

Ojla!

Sem Eva, prebivalka Slovenije. Te majhne države gotovo ne poznaš. No, lahko pa ti nekaj malega povem jaz.

Glavno mesto in center Slovenije je Ljubljana, ki je tudi največje mesto v tej državi. Tu najdemo vse, kar si zaželimo. Npr. vse vrste trgovin, veliko šol in vrtcev, nekaj kinodvoran, živalski vrt, železniško in avtobusno postajo, pošte ... Mogoče se ti zdi vse to nepomembno, saj živiš v veliko bolj napredni državi kot jaz. Ampak Slovenija ima vse: od gorovja, ravnin, kraških jam do morja. Kaj ni to najpomembnejše? Na počitnice greš lahko kamor koli, ne da bi moral prevoziti neskončno dolgo pot. Priporočam ti, da odideš v kakšno izmed kraških jam. Videla boš stalaktite in stalagmite, pa tudi človeško ribico, ki je pri nas zelo znana. Če je še nisi videla, poglej v učbenik, mogoče jo boš našla tam. Zanimivo je tudi, da je v jamah vse leto približno enaka temperatura, vendar ti priporočam dolge rokave. Več kot polovico Slovenije prekriva gozd. Ta je iglasti, mešani ali listnati. Imamo tudi nekaj pragozda (Kočevski rog). Ta je strogo zavarovan.

Naš najznamenitejši pesnik je France Prešeren. Za himno imamo njegovo pesem Zdravljico. Gotovo si jo že slišala. Majhen košček Slovenije leži ob morju, državljanska meja pa Slovenijo loči od Madžarske, Hrvaške, Italije in Avstrije. Ima obliko kokoši. Ne bodi lena! Le poglej na zemljevid. Hitro jo boš našla.

Kot ti zdaj tudi jaz živim v Evropski uniji. Slovenija se je vključila 1. maja leta 2004. Za članstvo v EU si nismo prizadevali zato, da bi "prišli v Evropo" (kar je sicer nadvse popularna fraza), ampak zato, ker ima Slovenija tako boljše možnosti za intenzivno gospodarsko, kulturno in politično sodelovanje z večino evropskih držav.

No, zdaj sem pa že nakladat' začela, a ne? Bom raje nehala, da ne boš napačnega mnenja dobila o men'. Ha-ha-ha ...

Če se ti ljubi, pa še ti meni pošlji kakšno pismo z opisom svoje države. Mogoče bom pa kakšno petico ulovila pri geografiji, saj se ravno zdaj učimo o Evropi.

Pa-pa!

(S)mej se!!!

☺EVA☺

PRIDITE V SLOVENIJO

Slovenija je moja domovina, v kateri živim. Je zelo lepa dežela, ki jo imamo prebivalci zares radi. Res je, da je majhna, a je zelo raznolika in čudovita.

V Sloveniji poteka zelo veliko kulturnih prireditev ob raznih praznovanjih, kot so Prešernov dan, dan osamosvojitve, pust, dan državnosti, dan spomina na mrtve in še mnogo drugih, ki so značilni za posamezne dele Slovenije. Za pusta se vedno preoblečemo, si nadenemo maske, hodimo od vasi do vasi, zapojemo kakšno pesmico in s tem, kot pravi star pregovor, odganjamo zimo. Zelo znana navada je ta, da na cvetno nedeljo napravimo butare in jih nesemo v cerkev blagoslovit. V Sloveniji imamo na tem področju svetovni rekord, in sicer v izdelavi največje butare na svetu. Naslednji praznik je velika noč, za katero so značilni »pirhi« (obarvana kokošja jajca). Speče se tudi potica, ki je tudi ena izmed značilnih slovenskih jedi. Ena izmed navad je tudi ta, da se na dan spomina na mrtve spomnimo svojih najdražjih, ki so na žalost preminuli. Svojo naklonjenost jim pokažemo s tem, da se zbere veliko sorodnikov, na pokopališču prižgemo svečke.

V Sloveniji imamo tudi nekaj zelo znanih in manj znanih pesnikov in pisateljev. Najbolj znan je France Prešeren, čigar Zdravljica je slovenska himna. Sledijo mu literati Josip Jurčič, Simon Jenko, A. T. Linhart, Fran Levstik in še mnogi drugi. Slovenci smo tudi pevci in glasbeniki. Eden najbolj znanih ansamblov je Ansambel bratov Avsenik, katerega sloves je

znan skoraj po vsej Ameriki in Kanadi. Poleg tega so tu še Ansambel Franca Miheliča, Ansambel Lojzeta Slaka, Ansambel bratov Poljanšek. Poleg narodno-zabavne glasbe imamo radi tudi zabavno. To pa izvajajo razni solo pevci, med njimi prva dama slovenske estrade Helena Blagne, sledijo ji Simona Weiss, Alenka Godec ter nekateri mlajši, npr. Alya, Omar Naber, Natalija Verboten, skupina Siddharta, Tabu, Dan D ... Vendar je to le peščica vseh. Ponosni smo tudi na uspešne športnike ter različne športne ekipe. Rokometni je dve leti nazaj uspelo osvojiti naslov evropskega podprvaka. V gimnastiki nas zastopa zelo uspešen telovadec Aljaž Pegan, čigar ime je znano že skoraj na vsakem koncu sveta. Zelo znan je naš ultramaratonski plavalec, doma z Dolenjske, Martin Strel. Dosegel je kopico rekordov, ko je preplaval razne deroče reke sveta.

Kot sem že na začetku omenila, je Slovenija zelo raznolika dežela, ki jo krasijo tudi lepa mesta. Največje in tudi glavno mesto je Ljubljana, ki ima sedaj tudi svojo vzpenjačo, s katero se popeljete na grad. Sledijo ji Maribor, Celje, Nova Gorica, Novo mesto ... Svetovno znana je Planica, kjer potekajo smučarski poleti na eni izmed največjih skakalnic na svetu. Na mariborskem Pohorju pa poteka Zlata lisica, tekmovanje, ki se ga udeležijo mnogi znani smučarji iz celega sveta. V dinarsko-kraškem svetu pa lahko občudujemo podzemne lepote Slovenije. Tam se nahajajo Postojnska jama, Škocjanske ...

Slovenija je porasla z gozdovi, razvito je kmetijstvo, ljudje se ukvarjajo z različnimi obrtmi (npr. lončarstvo, svečarstvo, kovaštvo ...). Lepe izletniške točke s svojimi naravnimi lepotami, zanimivimi obrtmi oz. izdelki privabljajo k sebi ne samo slovenske, ampak tudi tuje turiste, ki si lepote naše prečudovite Slovenije z veseljem ogledajo.

Eden izmed slovenskih pregovorov pravi: »Vsepovsod je lepo, a doma je najlepše!« Držimo se ga in ohranjajmo našo kulturno ter naravno dediščino še naprej.

Vesna Starič, 7. r.

ALI VEŠ ...

da je lipicanec edina vrsta belih konjev v Sloveniji,
da je Slovenija tretja najbolj gozdnata država na svetu, poleg Švedske in Finske,
da je v državi najbolj razširjen mešani gozd,
da je prav zaradi teh mešanih gozdov pokrajina tako raznolike barve,
da je Slovenija razdeljena na 181 občin, od tega 11 mestnih,
da so srednjeveški gradovi skoraj v vsakem večjem mestu po državi,
da se na srednjeveških gradovih odvijajo razne pomembne prireditve,
da je veliko znanih osebnosti na slovenskih tolarjih, ki so jih sedaj zamenjali evri,

da sta najpomembnejši pustovanji na Ptuj in v Cerknem,
da je najvišji vrh Slovenije Triglav,
da so za dinarsko-kraški svet značilne kraške jame,
da je najbolj obiskana Postojnska jama,
da je največje mesto v državi Ljubljana,
da je Tromostovje v glavnem mestu Slovenije v Ljubljani,
da je Ptuj najstarejše mesto v Sloveniji,
da je bil Franci Petek prvi slovenski svetovni prvak v smučarskih skokih,

da je v Sloveniji več pevk kot pevcev,
da je največ ansamblov narodno-zabavne glasbe,
da je najlepši slovenski rožni kraj Volčji Potok,
da je najbolj zaščiten roža v državi »kranjska lilija«,
da v Sloveniji prevladuje alpski svet,
da je veliko živali, ki so ogrožene,

da v Sloveniji večino otrok obdari Miklavž,
da Slovenci najraje praznujemo božič in novo leto,
da mladi radi poslušamo Aloy, Bohem, Laro Baruco, Jadranko Juras, Nude,
da radi obiskujemo gore Snežnik, Mangart, Jalovec, Špik, Škrlatico, Triglav, Stol,
da prebivalstvo iz leta v leto upada,
da je slovenska obala lepa, čeprav je malo,
da smo s 1. 1. 2007 sprejeli evro?

Joži Zupančič in Tomaž Kotar, 7. r.

NOVO PLAČILNO SREDSTVO

Trgovina v domačem kraju

V našem središčnem kraju Dole pri Litiji storitev ni veliko. Imamo le trgovino, pošto, gostilno in nekaj obrtnikov. Spomladi letos smo dobili novo trgovino z mešanim blagom, ki je spremenila podobo našega kraja in olajšala vsakodnevne nakupe, saj smo precej oddaljeni od večjih nakupovalnih središč.

Učenci 3. in 5. razreda smo se odpravili na raziskovalno pot v našo novo trgovino. Zanimalo nas je, katere izdelke v njej prodajajo, od kod prihajajo na naše police. Tudi njihova vrednost – cena v slovenskih tolarjih in evrih. Predvsem nas je zanimalo, koliko bomo za te izdelke odšteli po novem letu, ko bo tolarje zamenjal evro. V eni šolski uri nam je uspelo pobrskati po nekaj policah in popisati delček izdelkov.

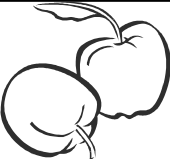
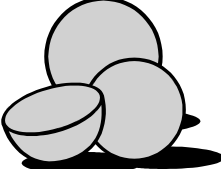
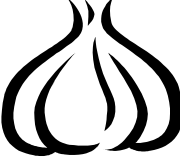
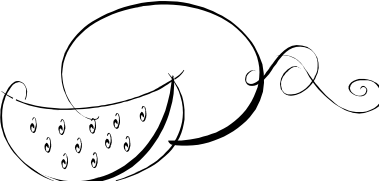
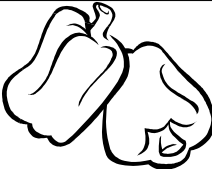
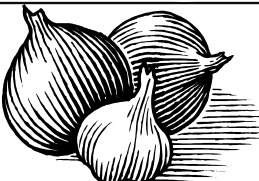
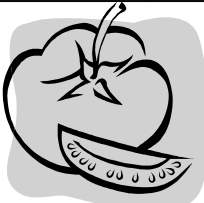
Armin Komić, 5. r.

MLEKO IN MLEČNI IZDELKI

Ime izdelka	Od kod prihaja?	Cena v SIT	Cena v EVRIH
Alpsko mleko	Slovenija	124	0,52
JOGURTI			
Čebelica	Nemčija	100	0,42
Fruchtegut	Nemčija	127	0,53
Jogobela	Nemčija	81	0,43
Čebelica Maja	Nemčija	100	0,42
Fruttis	Nemčija	323	1,35
LCA	Slovenija - CM	79	0,33
EGO	Slovenija - LM	155	0,65
Navadni jogurt	Slovenija - CM	86	0,36
Jogurt Desert	Slovenija - CM	124	0,52
Sadni jogurt	Slovenija - LM	58	0,24
Jogurt Junior	Slovenija - CM	88	0,37
PUDINGI			
Puding mlečni	Nemčija	64	0,27
PUDDIS	Nemčija	205	0,86
MONTE	Nemčija	307	1,54
MONTE-DRIN	Nemčija	177	0,74
YAZOO	Belgija	223	0,93
FRUTTIS	Belgija	100	0,42

Ana Frankovič, 5. r.

SADJE IN ZELENJAVA

KROMPIR			JABOLKA
ITALIJA			SLOVENIJA
149 SIT/0,62 €			139 SIT/0,58 €
ZELJE			POMARANČE
SLOVENIJA			ŠPANIJA
109 SIT/0,45 €			359 SIT/1,50 €
ČEBULA			LUBENICE
NIZOZEMSKA			ITALIJA
119 SIT/0,50 €			85 SIT/0,35 €
PAPRIKA			LIMONE
MADŽARSKA			ARGENTINA
299 SIT/1,25 €			309 SIT/1,20 €
ČESEN			GROZDJE
KITAJSKA			ITALIJA
799 SIT/3,33 €			359 SIT/1,50 €
PARADIŽNIK			HRUŠKE
MAKEDONIJA			ITALIJA
349 SIT/1,46 €			359 SIT/1,50 €
			BANANE
			KOLUMBIJA
			199 SIT/0,82 €

Peter Kmetič in David Savšek, 3. r.

SLADKARIJE

IZ TUJIH DRŽAV				IZ SLOVENIJE			
ČOKOLADE		BONBONI		BONBONI		ČOKOLADE	
Dorina, Hrvatska	173 SIT 0,72 €	Tic Tac, Italija	97 SIT 0,40 €	Šumi	117 SIT 0,49 €	Gorenjka	159 SIT 0,66 €
Kinder, Nemčija	229 SIT 0,96 €	Merci, Nemčija	728 SIT 3,04 €				
Milka, Švica	294 SIT 1,23 €	Casali, Avstrija	262 SIT 1,09 €				
		Ricola, Švica	432 SIT 1,80 €				

Erik Klinc, 5. r.

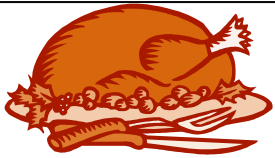
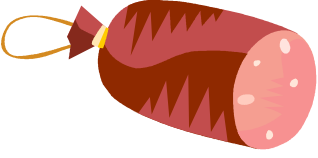
SOKOVI

Na policah v naši trgovini je velika ponudba redkih in gostih sadnih sokov. Vsi sokovi so slovenskega porekla. Največ so jih izdelali v bližnjih tovarnah Presad Gabrovka in Dana Mirna. Lahko pa izbiramo tudi med gostimi sokovi tovarne Fructal iz Ajdovščine. Od Presadovih sokov je najcenejši jabolčni (165 SIT/0,69 €), najdražji pa breskov sok (529 SIT/2,21 €).

Dragana Tomić, 5. r.

MESNI IZDELKI

Vsi mesni izdelki so slovenskega porekla, le vakuumsko pakirane hrenovke prihajajo iz Francije.

DOMAČI PIŠČANEC 669 SIT/2,92 €			GORENJSKA KLOBASA 1489 SIT/6,21 €
KLOBASA VP 899 SIT/3,75 €			SALAMA VP 1399 SIT/5,84 €
POLI MALA 751 SIT/3,13 €			POLI MAXI 1381 SIT/5,76 €
KUHANA ŠUNKA 1629 SIT/6,80 €			ŠUNKA KRAS 1499 SIT/6,26 €
SVINJSKA KRAČA 670 SIT/2,80 €			MORTADELA 1499 SIT/6,26 €
ALJAŽEVA KLOBASA 2625 SIT/10,95 €			PARIŠKA SALAMA 1180 SIT/4,92 €
SVINJSKA REBRA 1190 SIT/4,97 €			HRENOVKE VAKUUM 670 SIT/2,80 €

Florjan Vresk, 5. r.

V trgovini

V 3. razredu smo se pri urah spoznavanja okolja pogovarjali o sosednjih državah: Hrvaški, Italiji, Avstriji in Madžarski.

Pri temi Ustanove v domačem kraju smo spoznavali tudi trgovino. Obiskali smo jo in ugotavljali, od kod vse prihajajo izdelki. Še posebej smo pregledali izdelke zdrave prehrane, ki jih proizvajajo sosednje države.

Učenci so si zapisali ceno v slovenskih tolarjih in jo kasneje, s pomočjo evro kalkulatorja, preračunali v evre.

Tabela 1: Izdelki, ki jih proizvajajo sosednje države

IZDELEK	DRŽAVA IZVOZA	CENA V TOLARJIH	CENA V EVRIH
Testenine	Italija	189 SIT	0,79 EUR
Jagodni kompot	Hrvaška	626 SIT	2,61 EUR
Moka Farina	Avstrija	284 SIT	1,19 EUR
Hren	Madžarska	699 SIT	2,92 EUR

Posebej smo se ustavili pri polici s sadjem in z zelenjavo. Popisali smo različne vrste, zapisali, od kod prihajajo, poiskali cene v tolarjih in v evrih. V razredu smo s pomočjo zemljevida sveta ugotavljali, s katerih celin vse prihajata sadje in zelenjava.

Tabela 2: Sadje in zelenjava

IZDELEK	DRŽAVA IZVOZA	CENA V TOLARJIH	CENA V EVRIH	CELINA
KIVI	Italija	239 SIT	1,00 EUR	Evropa
BANANE	Kolumbija	199 SIT	0,83 EUR	Južna Amerika
LIMONE	Turčija	309 SIT	1,29 EUR	Azija
HRUŠKE	Slovenija	339 SIT	1,41 EUR	Evropa
GROZDJE	Italija	379 SIT	1,58 EUR	Evropa
POMARANČE	Urugvaj	269 SIT	1,12 EUR	Južna Amerika
CVETAČA	Italija	639 SIT	2,67 EUR	Evropa
KROMPIR	Nizozemska	149 SIT	0,62 EUR	Evropa
SOLATA	Italija	499 SIT	2,08 EUR	Evropa
RUMENA PAPRIKA	Španija	489 SIT	2,04 EUR	Evropa
PARADIŽNIK	Španija	249 SIT	1,04 EUR	Evropa

Dve učenki sta ob koncu dneva zapisali svoje vtise.

Danes mi je bilo zelo všeč, ker smo šli v trgovino. Iskali smo izdelke, cene in spoznavali države, iz katerih so izdelki. Raziskovanje v trgovini mi je bilo zelo zanimivo.

Sandra Jerič, 3. r.

Zelo mi je bilo »lušno«, ko smo bili v trgovini. Gledali smo, iz katere države prihajata sadje in zelenjava. Všeč mi je bilo tudi pisanje cen.

Marija Medved, 3. r.

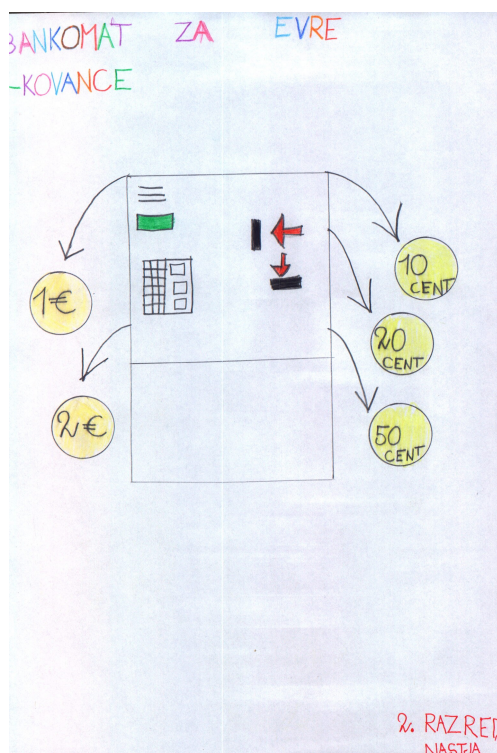
Žepnina

Kaj je to žepnina?
To je denar,
ki mi ga daje teta Martina
in moja mami fina.

To ni darilo
niti plačilo,
pač pa moje
mesečno poživilo.

Ta žepnina
v denarnici počiva
in čaka,
kdaj jo vzame trgovina.

Jernej Bevc, 6. r.

Tolar odhaja, evro prihaja

S 1. januarjem 2007 smo uvedli novo monetarno valuto evro.

Moja družina je imela nekaj težav pri plačevanju z evri.

Iz hranilnikov in iz žepov smo pobrali tolarški denar in ga zamenjali za evre.

V trgovinah so me najbolj zmedle cene, ker nisem vedela, koliko lahko zapravim.

Moja mami se je »izgubila« med cenami.

Ogledali smo si mnoge poučne oddaje in prebrali mnoge članke o novi denarni valuti. Uporabljam evro kalkulator, ko grem v trgovino. Takoj prvi delovni dan po novem letu sem ostalim povedal, da že imam evre. Na banki smo čakali več kot dve uri, da bi zamenjali tolarje v evre. Pri plačilu z evri smo bili ogoljufani. Točajka nam je vrnila premalo evro drobiža. Ko kupujem v trgovini, mi je zabavno in se veselim, saj se navajam na novo valuto. Starejši se teže znajdejo med tem drobižem. Tolarske kovance sem zapravil kar v trgovini. Nekaj stvari mi je razložila teta Pavla, ki živi v Franciji in evre že nekaj časa uporablja. Moja družina meni, da je bila uvedba evra nepotrebna. Smo precej zmedeni, saj še ne vemo, koliko kaj stane. Ker so kovanci vredni veliko več in jih je več, bom moral zamenjati denarnico.

Učenci 7. r.

Kako se je ženil evro?

Nekoč je v Mestni hranilnici Šparovček živel evro, ki ni imel žene. To je bil bankovec za sto evrov. Za moža pa bi ga rada imela lastnica banke.

Lastnica mu je ustregla v vseh njegovih željah. Toda on, zaverovan vase, je niti opazil ni. Ko pa ga je ona nepričakovano zaprosila za roko, se je odločil, da jo končno vzame za ženo. Ni ravno omahoval in za pričo je poklical kovanec za petdeset centov, ona pa si je izbrala za pričo kovanec za en evro. Tako sta si slovesno obljubila večno zvestobo.

Ko sta se zvečer odpravila spat, se je evro pritožil: »Hej, stara, žgečkaš me, umakni se!« Gospa evro se je umikala in umikala. Ko pa ji je postalo tega dovolj, je od groze skočila skozi okno. Evro ni prav nič objokoval smrti svoje žene. Kmalu se je zopet poročil.

Tokrat je za ženo vzel tolarko. Na poročno noč se je zgodba ponovila. Toda ona ni popustila, temveč se je dolgo v noč prepirala z evrom.

Tako se evro in tolar še danes prepirata. Le kateri bo zmagal?

Sabina Zavrl, 6. r.

ZNAČILNE JEDI

KAJ KJE JEDO

Danes je veliko možnosti za spoznavanje tujih držav. Ob tem pa nas zanima tudi njihova kuhinja.

Večina ljudi ve, od kje je doma pica, od kod grška solata, dunajski zrezek, golaž, katera dežela je dežela šampanjca in dobrih sirov.

Manj pa je znano, da je Češka znana po KNEDLIH, Španija po PAELLI in GASPAČU (paradižnikova juha), Norveška po KJOTTKAKERJU (zapečene mesne kroglice), države, kot so Islandija, Norveška, Belgija, pa so značilne po ribjih jedeh.

Upamo, da bo mnogim v življenju dano odkriti posebnosti držav Evropske unije in delčke njihove domače kuhinje.

Turistični in gostinski delavci morajo poskrbeti, da turisti spoznamo tudi to stran države.

Slovenija je zelo raznolika država, to pa velja tudi za kuhinjo. Kljub manjši prepoznavnosti po svetu pa lahko ponosno povemo, da imamo v Sloveniji odlične specialitete, skratka, odlično kuhinjo.

Slovensko kuhinjo lahko razdelimo na **primorsko, alpsko in panonsko območje**. Za staro slovensko kuhinjo so **bile značilne močnate, kašnate in krompirjeve jedi**. Zdaj so povsod uveljavljene testenine, enolončnice, največkrat pa so na jedilniku mesne jedi (zrezki, pečenka, zarebrnice, golaž, obare ...) Na Primorskem je velik vpliv **sredozemske** kuhinje.

Kaj so značilne jedi nekaterih naših pokrajin?

Notranjska — KOZJI SIR s slanino na sveži solati in ČOKOLADNA TORTICA s suhimi slivami.

Dolenjska — PEČENA KOKOŠ in JABOLČNI ZAVITEK z vaniljevo omako.

Primorska — RIŽOTA z morskimi sadeži in NJOKI s špinačo ter prekajeno skuto.

Gorenjska — GOBOVA JUHA in SKUTNI ŠTRUKLJI s pehtranom.

Štajerska — PIŠČANČJA OBARA in BUČNI NJOKI s semenom in bučnim oljem.

Prekmurje — BUJTA REPA s

svinjsko ribico in PREKMURSKA GIBANICA.

UČENKE SPH: Katja Ciglar, Maja Grčar, Vita Zalar, Anja Bevc, Romana Zupan, Natalija Mlakar, Mateja Sotlar, Martina Bizjak, Karin Zupan, Simona Rovnšek, Barbara Tomc

RECEPTI

Orehova potica

Za orehovo potico zamesimo srednje kvalitetno ali boljše kvašeno testo z nekaj manj sladkorja. Orehe preberemo (pri nakupu pazimo, da niso žarki), posušimo – najbolje že dan prej v mlačni pečici – ohladimo in zmeljemo na strojček. V kozici zavremo skodelico mleka, ga sladkamo in dosipavamo zmlete orehe. Bolje je, če vzamemo manj mleka in manj sladkorja, ker lahko oboje še vedno dodamo. Da nadev ni premehak, ga zgostimo s pestjo zdrobljenih keksov ali pa dodamo pest piškotnih drobtin. Če nadev ni dovolj masten, mu dodamo košček masla ali margarine. Prilijemo še žličko ruma, dodamo malo cimeta, v možnarju stolčene klinčke in naribamo limonino ali pomarančno lupino. Nadev naj bo srednje gost. Testo zvrnemo na pomokano desko, ga z roko potapljamo, razvaljamo za mezinec na debelo, namažemo z mlačnim nadevom, potresemo s pestjo zmletih orehov ali zdrobljenih keksov, tesno zvijemo, preložimo v model, pustimo, da vzhaja, namažemo z jajcem in v ogreti pečici spečemo.

Anja Bevc in Karin Zupan, 9. r.

Paella (španska kuhinja)

Sestavine za 6 oseb:
2 jedilni žlici olivnega olja
225 g debelo narezane pikantne klobase
1,5 kg težak, na 8 kosov razrezan piščanec za peko brez kože
1 velika olupljena in sesekljana čebula
1 velika rdeča in ena zelena paprika, sesekljana in očiščena semen
2 olupljena stroka česna
1 čajna žlička mlete paprike
800 g sesekljanega paradižnika iz pločevinke
340 g riža arborio (za rižoto)
1/2 čajne žličke žafranovih nitk, namočenih v 2 jedilnih žlicah vrele vode
850 ml kokošje jušne osnove
3/4 čajne žličke soli
sveže mleti črni poper
225 g zamrznjenega graha
12 dobro opranih svežih klapavic z odstranjenimi nitkami na lupinah
340 g zamrznjenih kuhanih in izluščenih rakcev, ki smo jih odtajali
krhlji limone in celi rakci za okras

V veliki ponvi za paello ali v nepregorni posodi segrejte olje in na njem 2-3 minute pecite kose klobase. Preložite jih na krožnik in dajte na stran.

V posodi 10 minut pecite kose piščanca, da se lepo zapečejo, nato jih preložite na krožnik s klobaso. V ponev dajte čebulo in papriko ter pražite 10 minut. Dodajte česen, mleto papriko in paradižnik ter pustite, da nepokrito počasi vre 5 minut.

Primešajte riž, žafran, jušno osnovo, sol in poper ter znova zavrite. Dodajte piščanca, pokrijte in pustite, da na blagem ognju počasi vre 20 minut.

Dodajte grah in školjke, ki jih zakopljite v riž. Pokrijte in pustite, da počasi vre še 10 minut ali dokler se riž ne skuha in ne vpije vse tekočine, školjke pa se odprejo. (Tiste, ki se ne, zavržite!). Primešajte klobaso in rakce ter 5 minut grejte. Paello okrasite s krhlji limone in celimi rakci ter postrezite.

Vita Zalar, 9. r.

Recept za čokoladno salamo iz estonske kuhinje

Sestavine:

400 g piškotov
200 g masla
4 žlice kakava
100 g sladkorja
100 g kandiranega sadja

Zdrobljenim piškotom dodajte narezano kandirano sadje. Stopite maslo in vanj zmešajte sladkor in kakav. Ko se mešanica ohladi, z njo prelijte piškote s sadjem. Maso dobro premešajte in jo na maščobnem papirju oblikujte v valj. Pred serviranjem sladico narežite na koščke.

Maja Grčar, 9. r.

Grška solata z ovčjim sirom

Sestavine za 4 osebe:

1 kumara
4 paradižniki
2 čebuli
2 sladka rdeča ali zelena feferona
200 g ovčjega sira
4 žlice belega vinskega kisa
sol, poper
6 žlic oljčnega olja
100 g črnih oliv

Kumaro operite in ji odrežite konce. Po dolgem jo razpolovite ali narežite na četrtine, to pa potem na večje koščke. Paradižnik operite, očistite in narežite na koščke. Čebulo olupite in narežite na tanke obročke. Feferone oplaknite, po dolgem razpolovite, jim odstranite semenje in narežite na zelo tanke obročke. Ovčji sir zdrobite. Za preliv zmešajte kis, sol in poper. Močno mešajte z metlico za stepanje in postopoma dodajajte oljčno olje. Zmešajte kumare, paradižnik, čebulo in feferone ter solato potresite z olivami. Nato jo pokapljajte s prelivom in potresite z ovčjim sirom. Po želji okrasite z zelišči.

Katja Ciglar, 9. r.

Pörkölt (madžarska kuhinja)

Sestavine:

1 kg govejega stegna
2-3 čebule
2-3 stroki česna
2-3 sveže paprike
1-2 paradižnika
3 jedilne žlice svinjske masti ali olja
lovorovi listi
zrna popra
paprika
kumina, sol

Meso ločite od stegna in ga razrežite na 2 cm velike kocke. Nasekljajte čebulo in jo popražite, dokler ne postekleni. Dodajte kocke govedine, nato pa po okusu še paradižnik, papriko in česen. Posolite in po želji dodajte list ali dva lovora, nekaj zrn popra in ščepec zmlete kumine. Zmanjšajte ogenj, jed naj se počasi kuha. Ko je meso napol kuhano, vse skupaj potresite z obilico mlete paprike. Jed naj se kuha v pokriti posodi (brez mešanja). Ko se meso zmešča, odkrijte in kuhajte, dokler se količina omake ne zmanjša.

Barbara Tomc, 7. r.

Pečen piščanec s suhim grahom (angleška zloženska)

Sestavine za 4 osebe:

225 g izplaknjene in odcejenega suhega graha
60 g masla
2 jedilni žlici olivnega olja
piščanec za peko, težak približno 1200 g
100 g na kockice narezane mesnate slanine brez kože
150 g olupljenih čebulic
2 očiščeni in narezani stebli zelene
115 g obrisanih in narezanih šampinjonov
1 jedilna žlica vinjaka
150 ml suhega belega vina
285 ml kokošje jušne osnove
jedilna žlica sesekljanega svežega ali 1 ravna čajna žlička suhega kopra
sveže mleti črni poper
vejice svežega kopra za okras

Pečico segrejte na 180° C. Suhi grah stresite v kozico, prekrijte z vodo in zavrite. Kuhajte 10 minut, nato odcedite. Medtem v veliki nepregorni posodi segrejte maslo in olje in 5-6minut pecite piščanca s prsmi navzdol. Preložite ga na krožnik.

V posodo dodajte slanino, čebulo, zeleno in gobe ter pražite 5 minut. Primešajte grah, vinjak, vino, jušno osnovo in koper ter zavrite. Piščanca vrnite v posodo. Prilijte sok, ki se je nabral na krožniku.

Posodo umaknite z ognja, pokrijte in postavite v sredino pečice. Kuhajte eno uro oziroma dokler piščanec in grah ne postaneta zelo mehka. Z velikimi vilicami preložite piščanca iz posode na rezalno desko in ga z ostrim nožem razkosajte. Kose naložite nazaj v posodo in 5 minut grejte. Okrasite s koprom in postrezite z rženim kruhom.

Martina Bizjak, 9. r.

Piščanec po portugalsko

Sestavine za 4 osebe:

2 jedilni žlici olivnega olja
1,6 kg težak piščanec za peko, razrezan na 8 delov in brez kože
150 ml madeirskega portovca
150 ml suhega rdečega vina
400 g sesekljanega paradižnika iz pločevinke
precejen sok 1 srednje velike pomaranče
450 g dobro opranega, na četrtine narezanega mladega krompirja
115 g na kockice narezane kuhane gnjati
60 g prepolovljenih polnjenih zelenih oliv
450 g očiščenega, opranega in na široke trakove narezanega ohrovt
12 pomarančnih rezin za okras

Pikantne polnjene olive in gnjat izravnava sladkost madeirskega portovca v tej pisani zloženci s piščancem. Če ste na tesnem s časom, namesto celega, na kose narezanega piščanca uporabite le piščančja bedra in krače.

V veliki ponvi ali plitvi nepregorni posodi segrejte olje in na njem 10 minut pecite kose piščanca, da dobijo zlato rumeno barvo. Preložite jih na krožnik in dajte na stran. Iz ponve odlijte odvečno maščobo.

V ponev ali nepregorno posodo zlijte portovec in vino ter zavrite. Mešajte 3 minute in z dna posode postrgajte koščke, ki so se morebiti prijeli, nato dodajte paradižnik, pomarančni sok, krompir in gnjat ter še enkrat zavrite.

Piščanca vrnite v ponev ali nepregorno posodo in znižajte temperaturo. Pokrijte in pustite, da počasi vre 40 minut oziroma dokler piščanec in krompir ne postaneta mehka. Občasno premešajte. Dodajte olive, ohrovt, pokrijte in kuhajte 10 minut ali dokler se ohrovt ne zmehča.

Piščanca okrasite s pomarančnimi rezinami in postrezite na pogretem servirnem krožniku ali v ponvi oz. nepregorni posodi.

Natalija Mlakar, 9. r.

Riž s fižolom in z italijanskim sirom

Sestavine za 4 osebe:

1 jedilna žlica olivnega olja
1 velika olupljena in sesekljana čebula
2 olupljena in strta stroka česna
225 g dolgozrnatega belega riža
340 g na kratke kose narezanega stročjega fižola
570 ml zelenjavne jušne osnove
175 g na grobo zdrobljene gorgonzole
225 g izplaknjene in odcejenega kuhanega belega fižola
1/2 ravne čajne žličke soli
sveže mleti črni poper
2 jedilni žlici sesekljanega svežega peteršilja
1 jedilna žlica sesekljanega svežega bazilike

Gorgonzola, klasičen italijanski sir z modro plesnijo, da tej krepki in hranljivi jedi z rižem ter s stročjim fižolom pikanten priokus. Če imate raje bolj blag okus, namesto gorgonzole uporabite 60 g naribanega parmezana in 155 g narezane mocarele.

1. V veliki nepregorni posodi ali težki kozici segrejte olje in na njem do mehkega pražite čebulo. Primešajte česen, riž in stročji fižol ter dodajte 115 ml sladke smetane, pražite eno minuto.
2. Prilijte jušno osnovo in zavrite. Znižajte temperaturo, pokrijte in pustite, da 20 min. počasi vre.
3. Primešajte gorgonzolo, smetano, beli fižol, sol in poper. Kuhajte še 5 minut, da se fižol pregreje, riž pa vpije vso tekočino. Dodajte peteršilj in baziliko.

Romana Zupan, 9. r.

Bryndzove halusky (Slovaška)

Na Slovaškem je priljubljena juha, najljubše meso pa je svinjina. Ker je država celinska, ni svežih rib, obstajajo pa ribje farme, ki gojijo ribe, kot so krapci in postrvi.

Sestavine:

2 krompirja (3 – če so drobnejši)
1 jajce
4-5 jedilnih žlic moke
sol
sir feta
koščki slanine
sirni namaz

Krompir olupite in ga sesekljajte ali na tanko narežite. Dodajte jajce, moko in žlico soli ter vse skupaj zmešajte v testo in dobro prenetite. Zavrite lonec osoljene vode. Naredite žličnike in jih spustite v vodo, ki mora vseskozi vreti. Ko cmoki priplavajo na površje, so kuhani in jih lahko poberete ven s penovko. Naj ostanejo topli. Koščke slanine popecite na ponvi, dodajte sir feta in sirni namaz ter pustite, da se vse stopi. Položite tople cmoke v skledo in jih prelijte s slanino in sirovo omako.

Simona Rovnšek, 9. r.

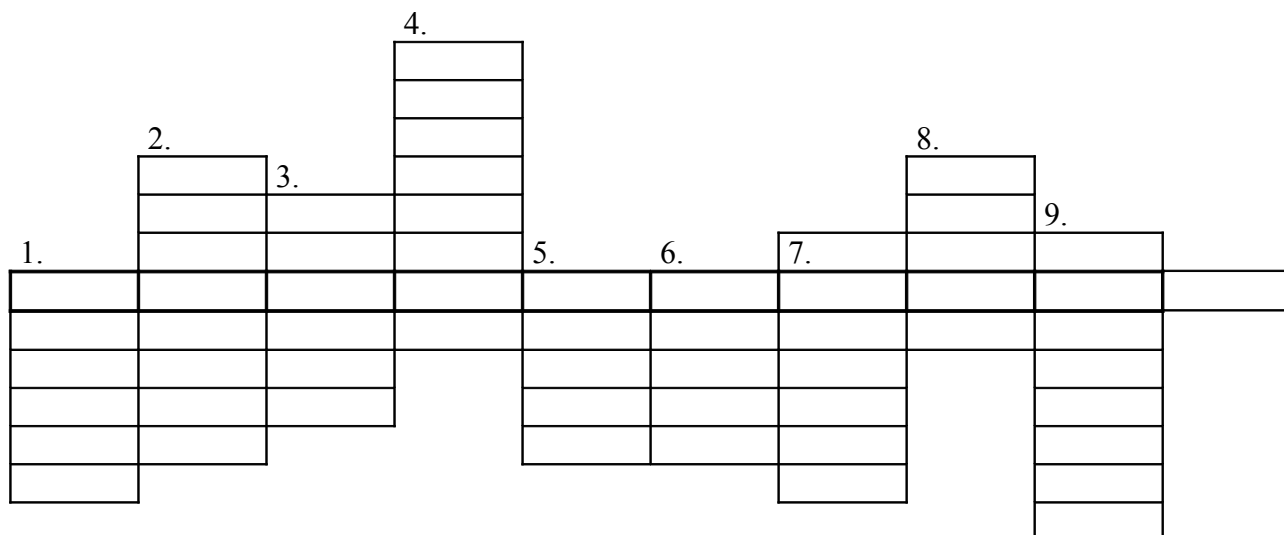
KRIŽANKE

Reši me 1!

NAVPIČNO:

Kmečka jed, ki jo jemo v Sloveniji
Dimljen losos (Norveška)
Vino, značilno za Dolenjsko
Testenine, ki jih jemo z golaževo omako
Slovensko božično pecivo
Vrsta solate
Škrob (Slovenija)
Značilno pustno pecivo
Velikonočni pirhi

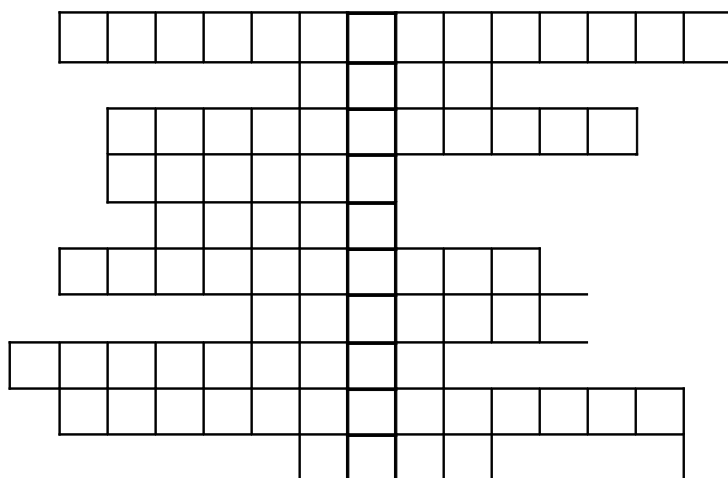
V krepko označenih poljih dobiš ime jedi, značilne za idrijsko pokrajino.

Anja Bevc, Karin Zupan, Martina Bizjak, 9. r.

Reši me 2!

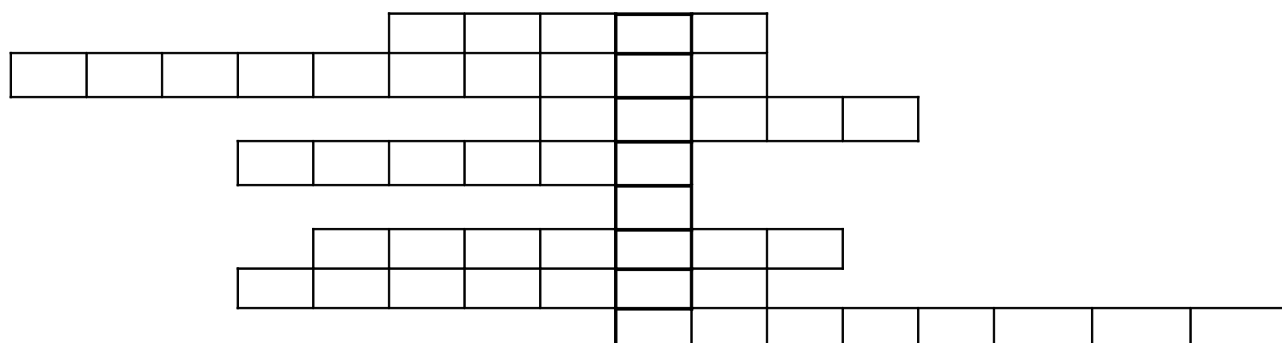

Mesna jed, poimenovana po glavnem mestu Avstrije
 Pijača z dodatkom hmelja
 Značilen angleški zajtrk
 Avstrijska jed, pripravljena iz krompirja
 Dodatek, s katerim Angleži pijejo čaj
 Država, za katero so značilni slaniki (NIEWE HERING)
 Rože, značilne za Nizozemsko
 Francosko vino, ki ga pijemo predvsem ob novem letu
 Značilna jed, ki jo ob nedeljah jemo za kosilo
 Značilna primorska jed iz zelja, fižola ...

Geslo: razkrilo ti bo zdravo živilo, ki ga uživamo predvsem v zimskih mesecih.

Roman Zupan, Natalija Mlakar, Mateja Sotlar, 9. r., Barbara Tomc, 7. r.

Reši me 3!

Država, v kateri so najbolj znane jedi iz krompirja in enolončnica iz svinjine, krompirja in ostrige
 Država, v kateri so najbolj znane jedi šunka iz Ardenov, odojek v želeju, pita iz sliv, vino in pivo
 Vrsta dolnjskega vina
 Musaka z jajčevci, polnjenimi listi vinske trte
 23. črka slovenske abecede
 Država, v kateri so najbolj znane jedi ribe, različne vrste kruha, medenjaki, ledena kava, ostrige idr.
 Izdelek pri kolinah
 Država, v kateri so najbolj znane jedi dimljena riba, šunka, čokoladna salama idr.

*GESLO: Klobase pri kolinah, narejene iz krvi.

Vita Zalar, Katja Ciglar, Maja Grčar, 9. r.

DOM, DOMOVINA, MATERINŠČINA

MOJ DOM, MOJA VAS

Dom je ...

Dom je hiša, kjer stanujemo, spimo,
dom je družinsko zavetje.
Dom je toplo ognjišče, kjer se zbira družina,
kjer se igramo z brati in sestrami
in gledamo televizijo.

Simon Femc, 6. r.

Brezovo

Ta moja mala vas
na vrhu hriba leži.
Popotnika sprejme,
če ta proti Dolam hiti.

Pogled daleč seže,
če dan je sončen in lep.
Vidijo se Gorjanci
pa tudi zasavski svet.

Nekatere hiše v vasi so samotne,
saj v njih prebivalcev ni.
Ob koncu tedna pa le oživijo,
v njih luči se zaiskrijo.

Prav na sredi vasi
pa mala cerkva stoji.
Njen zavetnik Miklavž je sveti,
ki nas prvi decembra z darili preseneti.
Čeprav vas je majhna, mi pomeni veliko,
saj v njej je moj dom.
Kjer koli po svetu bom hodil,
se vedno vanjo rad vračal bom.

Klemen Bajc, 9. r.

Gobnik

Moj domači kraj leži med grički,
kjer živijo tudi lepi ptički.
Tukaj rastejo gobani,
prav po tem smo mi poznani.

Gobnik je lep kraj,
tako kot mesec maj.

Že Levstik ga je občudoval,
ko se je med vinograde podal.

Če jeseni trta dobro obrodi,
so polni sodi in kadi.

Ob Martinu se veselimo,
ker se mošt spremeni v vino.

Blaž Grčar, 7. r.

Kržišče

Kržišče najlepše je spomladi,
ko se imajo mladi na novo radi.

V našem kraju poleti seno se kosi,
da krav'ca nobena lačna ni.

Ko jesen se prebudi,
se v sodih že cviček smeji.

Ko v Kržišče pride zima,
vse mlade samo sneg zanima.

Jakob Meserko, 8. r.

Dom

Moj dom sestavljajo naslednje stvari:
streha, opeka, pohištvo
in drobne reči.

Moj dom je na hribčku,
pri cerkvi ob malem gozdičku.

Okoli doma je dvorišče,
prostor je pravo malo igrišče.

Doma mi je res udobno,
moja družina živi lepo in spodobno.

Primož Kotar, 7. r.

Moj dom

DOM.

Samo tri črke ima beseda ta,
pa vendar zelo velik pomen ima.

V njem živimo jaz, brat in mama,
oče ter sestra Suzana.

Mi in Evropa

Kadar smo vsi otroci doma,
ves čas tekamo sem ter tja.

Vedno se veselimo,
kadar pa smo utrujeni,
radi zaspimo.

Kadar sem kje drugje,
po domu hrepenim.
Saj tam prebiva mama,
ki zelo ima me rada.

Moj dom stoji v kraju,
ki je najlepši v maju.
S soncem obsijan,
s trtami obdan.

Tanja Požes, 8. r.

Moja vas

Trebanjski vrh na hribčku stoji,
nad njim pa cerkvica bedi.
Okrog so hribčki razmetani,
vsi so vedno s soncem obsijani.

Kmet je spomladi njive orjejo,
jeseni pa žito pospravljajo.
Žene vrtove urejajo
in si vesele pesmi prepevajo.

Tam za vasjo
še vinogradi so,
grozdje, belo, črno, tudi šmarnica,
ki je bila včasih dobra kapljica.

Rok Režek, 9. r.

Moj dom

Moj dom je zame nekaj posebnega.
V njem je toplo, diši po kruhu, kadar ga pečemo.
Ne bi ga zamenjala za noben denar in ne za zlato.
Kadar kam grem, ga vedno pogrešam.
Starše, brata, stare starše ter celo kmetijo.
Saj je zmerom tako, da moraš iti malo naokrog,
da potem ugotoviš, kako je doma lepo.

Manca Perko, 6. r.

Povabilo velja

Pasji Vrh leži južno od središčnega kraja Dole pri Litiji na Pasjem hribu. Ta zaselek sestavljata dve stanovanjski hiši z gospodarskimi poslopji. Bogat je predvsem z mešanimi gozdovi in s številnimi travniki. Če bi obiskali Pasji Vrh, bi vas najprej povabila v naš dom, kjer bi si ogledali kmečko hišo, tipično peč s klopjo, »buhkov« kot in krušno peč. Povabila bi vas tudi v sosedovo staro hišo. Največja posebnost na Pasjem Vrh so kar trije vikendi. Vsi so lično opremljeni. Eden od vikendov ima nasad smrek. Lastnik se je moral pošteno potruditi, da je tako lepo oblikoval ta manjši smrekov gozdiček.

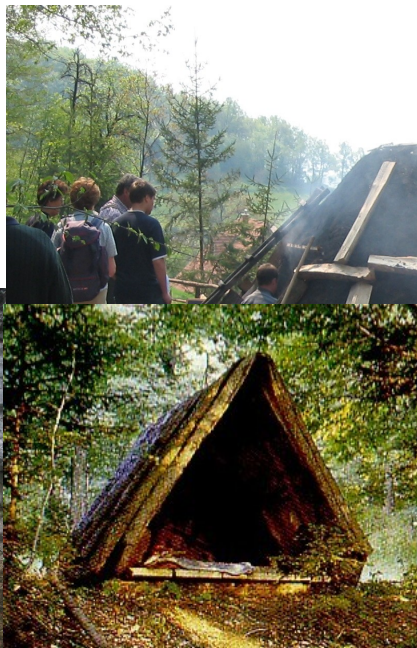
Najbolj tipična jed pri nas je polenta z belo kavo. Pripraviti jo znam tudi sama. Za spominek bi obiskovalcu podarila lesen križec. Ta spominek bi bil najprimernejši zato, ker tudi na križišču stoji križ, ki naj bi bil simbol varnosti.

Sabina Zavrl, 6. r.

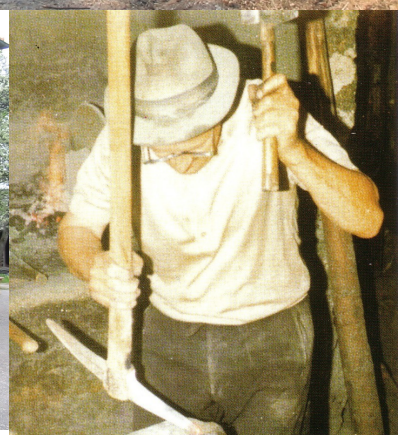
Moj domači kraj

Če bi kdo prišel v moj domači kraj, bi mu pokazal cel Zagozd in hišo, v kateri živim.

Povabil bi ga na del oglarske poti, ki vodi skozi moj kraj.

Tako bi si ogledala slap Bena, cerkvico sv. Roka v Borju in Valvasorjev lovski dvorec v Zavruhu.

Po obisku dvorca bi si ogledala še staro kovačnico pri Mandljevih.

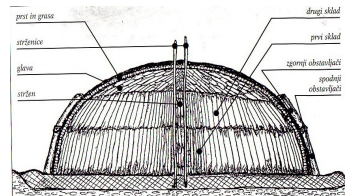

Po napornem ogledu bi ga povabil na krvavice z zeljem. Ne znam jih pripraviti sam, zato bi poprosil staro mamo.

Po obedu bi se podala na Vrhe, ki so lepa razgledna točka. Od tu se odpre pogled na skoraj celotno Dolenjsko z Gorjanci. Ob

lepem vremenu in

dobri vidljivosti so dobro vidne Kamniško-Savinjske Alpe in celo Triglav v Julijskih Alpah.

Za slovo in v spomin na obisk bi mu

podaril majhno kopo, simbol oglarske dežele.

Jan Mak, 6. r.

Lviv

Moj rojstni kraj je Lviv, ki ima 10 000 prebivalcev in leži na zahodni strani Ukrajine. Država še ni članica Evropske unije. Mesto, v katerem sem bil rojen in sem živel 10 let, je staro 750 let. Župan je Andrej Sadovej.

Doma sem bil na ulici Javorničkega 3. Blizu sta bili črpalka in tovarna Laura, kjer so šivali obleke. Nekaj kilometrov stran se nahaja letališče.

Prevozna sredstva, ki jih uporabljajo prebivalci mesta, so trolejbusi, avtobusi, kombiji, taksiji, tramvaji, vlaki.

Tovarna LAZ proizvaja avtobuse in kombije. V mestu je še steklarna, ki izdeluje steklene izdelke, kot so kozarci in steklenice. Prehrambena tovarna »Svitoč« proizvaja čokoladne bonbone, napolitanke, piškote in dobro ukrajinsko čokolado. V tej tovarni je delala moja babica. Po vsej Ukrajini je znana krajevna pivovarna.

V centru mesta je univerza Ivana Franka, čez cesto pa njegov spomenik.

V centru je tudi spomenik Tara Ševčenka, na levi strani se nahaja operna hiša in balet.

Pod mostom teče reka Dester. Zelo lep je spomenik sv. Marije, čez cesto na levo stran je banka Lviva. Za turiste so na voljo naslednji hoteli: Džodž, hotel Lviv, hotel Inturist. Najvišja gora, ki se dviga nad mestom, je Visoki zamok, od koder se vidi ves Lviv.

Mesto ima dve postaji.

Glavna jed Ukrajincev je juha iz rdeče pese; kot priloga so znane kroglice iz moke in krompirja - »varenike«, pijača pa pivo.

Roman Kiričenko, 6. r.

MOJA DOMOVINA

Moje misli o naši domovini

Naša domovina je bogata z lepimi gorami, s hribi in z zelenimi travniki.
Poleg naravnih imamo mnoge kulturne znamenitosti.
Mislim, da smo ravno tako razviti kot kakšna večja država.
Vesel sem, da imamo vojsko, ki bi nas branila ob kakšni nevšečnosti.
Smo majhna domovina z velikim srcem.

Domen Šinkovec, 6. r.

Slovenija?

Samostojnost, že petnajst let.
Ljubeznivost.
Obujanje tradicije.
Vonj po sveže pečenem kruhu.
Enkratnost doživetij.
Neokrnjeni biseri narave.
Igrivi sončni žarki.
Jasnina neba.
Aktivni ljudje.

Vita Zalar, 9. r.

Dežela, polna biserov

V Prekmurju ravnine,
na Primorskem soline.
Na Dolenjskem pa ob gričku griček,
kjer dozoreva odličen cviček.
Gorenjsko prelepe gore krase,
s čistimi jezери se baha,
po vinih je znana vesela Štajerska.
To naša je Slovenija,
ki jo vsakdo rad ima.
Polna biserov bleščečih,
sicer malih, a iskrečih.

Natalija Mlakar, 9. r.

Dolenjska – mati cvička

Na Dolenjskem je lepo,
kjer žlahtne trte rastejo.
Griči posejani so z vinogradi,
poleg vsakega še zidanica stoji.

Spomladi vinogradnik trske obrezuje
in jih k žici privezuje.
Skrbno celo leto jih neguje,
da jesen ga obdaruje.

Se trgatve vinogradnik veseli,
grozdja polne so kadi.
Zadovoljni trgači trgat hitijo,
poln kozarček rujnega si kar naprej želijo.

Romana Zupan, 9. r.

Mala Slovenija

Slovenija prelepa je dežela,
krasi jo Triglav,
planine in doline.

Morja je za vzorec,
krasijo jo jezera sedmera
in gora marsikatera.

Barbara Tomc, 7. r.

Moja dežela Slovenija

Slovenija, moja dežela.
Majhna si, a zame velika.
V sebi nosiš veliko lepoto,
značilnih za slovenski rod.

Triglav, najvišji vrh, te krasi,
Aljažev stolp privablja ljudi.
Tam se človek lahko umiri,
si spokojnega miru zaželi.

Morje, jezera imaš,
turiste privablja res znaš!
Voda se v mesečini lesketa,
ko zvezde svetijo z neba.

Na jugu dežele se Kras razprostira,
njegovo podzemlje nam lepote odstira.
Postojnska jama najlepša je,
ima prekrasne kapnike.

Slovenija, ti moja dežela si,
veliko zanimivosti nudiš mi.
Imaš veliko prijaznih ljudi,
takšna ostani, do konca svojih dni!

Urša Vrana, 8. r.

Moja domovina

Naša domovina
je polna rdečega vina.
Primorci imajo en sod,
v njem je merlot.
Mi imamo pa raje en griček,
kjer raste naš cviček.
Priden je slovenski kmet,
ker kida gnoj prav vseh telet.
Imamo tudi par kmetič,
ki nam vsako leto spečejo nekaj potic.
Pridna kranjska sivka je,
ko napolni lončke vse.
Če čebel na Slovenskem ne bo,
Medeks s Kitajske med uvozil bo.
Med Slovenci mir naj bo,
da nam bo lepo.
Ker pridni smo,
nam vedno je toplo.

Urh Jevšovar, 8. r.

Naša Slovenija

Tujci po svetu, povejte nam zdaj,
katera dežela na svetu je naj, naj.
Najlepša, najbogatejša, najmanjša?
Vse to je seveda Slovenija naša.
Imamo vse, kar je lepo zelo,
cel dan bi naštevala lahko.
Lahko se sprehodite po gorskih dolinah
ali se odpravite po prekmurskih ravninah.
Morje, jezera, kraške kotline,
jame, rudniki, gore, zelene doline.
Koprski pristan, Triglav visoki,
idrijske čipke, beli lipicanci sloki.
Slovenci smo ponosni na vse to,
z veseljem na izlet povsod gremo.
Torej, dobrodošli k nam ste prav vsi,
ki nepozaben dan želite si!

Katja Ciglar, 9. r.

Slovenija in Slovenci

Moja dežela v Evropi živi,
v EU so združeni narodi skoraj vsi.

Prestolnica Slovenije je Ljubljana,
ki ni povsem čista in zato ne najbolj zdrava.

Najlepše na morju je,
kadar sonce smeje se.

Triglav že videli smo mi,
a doseči ga žal ne moremo vsi.

Dolenjska veliko cvička ima,
vsak Dolenjec se rad z njim pobaha.

Včasih smo Slovenci zabavni,
v družbi vsak je vsaj kdaj glavni.

Slovenci smo ponosni:
na naše naravne lepote, na mnoge okusne dobrote.

Martin Gracar, 8. r.

Slovenija

Slovenija je lepa dežela,
znana po kozolcih
in veselih Primorcih.

Resda je majhna,
a ima veliko naravnih lepot,
znanih doma in drugod.

Najboljše od vsega
pa smo mi, Slovenci,
vedno nasmejani,
dobrosrčni in razigrani.

Maja Grčar, 9. r.

Slovenija, moja dežela

Živim v čudoviti deželi,
deželi tisočernih lepot.
Pogled mi seže do visokih gora,
na drugi strani začutim globino morja.

Ko nevarnost nam grozi,
stisnemo pesti.
Ne, ne dovolimo nikomur,
da bi nam svobodo,
slovenski jezik vzel,
svojo oblast vsiliti hotel.

Andraž Jelševar, 7. r.

Slovenija

V severozahodnem delu Slovenije Triglav stoji
in sonce nad nami drži.
Črne oblake stran odganja
in mimoidoča letala pozdravlja.

Košček morja ob vznožju leži
in prijazne turiste na plaži gosti.
Slovensko morje ni pretirano čisto,
je pa vseeno zelo koristno.

V globinah Slovenije kraške jame so,
v Postojnski človeške ribice skrivajo.
S stropa stalaktiti visijo,
stalagmiti navzgor ''hitijo''.

Eva Potrbin, 7. r.

Moja domovina

Tu je moj dom,
ostal za vedno tukaj bom.
Nočem, nimam želja oditi stran,
proč od teh gora, gričev, vod, ravan.
Sem vleče me srce,
k najlepšemu licu od vseh, ki oko ga lahko uzre.
Sem, kjer prebivajo ljudje
z največjim srcem, pa čeprav jih malo je.
V domovini najbolj čutim, da živim,
z njenimi lepotami vsak dan se znova bogatim.
Vsak dan nam pripoveduje,
nam, Slovencem:
»Ne zapuščajte me, mene, male Slovenije!«

Marjan Hribar, 9. r.

MATERIŠČINA JE ENA SAMA

Se kdaj vprašate, kaj je materinščina? Ali jo pogosto rabimo? Kdo jo rabi? Na vsa ta vprašanja si lahko posameznik odgovori sam, pri čemer skorajda ne more zgrešiti bistva odgovora.

Skoraj vsak človek govori materinščino in se z njo sporazumeva, razen tistih, ki so za to prikrajšani, ker ne morejo govoriti. Lahko rečemo, da se je naučimo v okolju, kjer živimo, in ne, kjer se rodimo. Npr.: kdor se rodi v Španiji, a se preseli v Slovenijo, bo njegova materinščina slovenščina. Za nas, Slovence, je pomembna naša materinščina, to je slovenščina.

Kako je z zgodovino slovenščine? Velik pečat je pustil Primož Trubar. Slovenščino je kot jezik uporabil v prvih knjigah Abecednik in Katekizem. Postavil je temelje in osnovo slovenščini. V preteklih stoletjih je doživljala veliko pretresov in ponižanj. Proti temu so se borili predvsem narodno zavedni Slovenci. Ti »borci« so bili predvsem pisatelji in pesniki ter izobraženci, ki so imeli do slovenščine poseben odnos. Med njimi so bili najbolj goreči Marko Pohlin, France Prešeren, Fran Levstik, Ivan Tavčar, Ivan Cankar. Kljub temu da so nekateri v preteklosti veliko pripomogli, da imamo danes materinščino, se drugi zanjo še vedno borijo, zlasti zamejski Slovenci. Seveda se je jezik kasneje spreminjal in izpopolnjeval. Tudi danes se.

Maja Štempihar, 9. r.

Materinščina je ena sama, moramo se je učiti, saj je ni mogoče podedovati.

Materinščine se naučimo tako, da posnemamo govorico staršev in drugih ljudi. Tako se na žalost mnogo otrok nauči žaljivk, kletvic in podobnega. Skoraj v vseh primerih je materinščina kar jezik staršev, razen v redkih izjemah, ko sta starša različnih narodnosti. Ali, ko se nekdo kot otrok preseli v drugo državo. Primer je, ko so Turki ugrabili otroke in jih vzgojili v janičarje. Materinščina je človeku v ponos, z njo izražamo pripadnost domovini. Zato je boj za narodnostne pravice tudi boj za materinščino. Kot mnogi drugi narodi smo se tudi Slovenci v zgodovini borili zanjo.

Kako pa danes? Bomo znali ohraniti, kar imamo? Vsakodnevno se srečujemo s tujimi besedami, ki so vdrle v slovenščino. Le kdo ne pozna besed ful, kul, mega, ok ipd.? Še posebej mladi jih redno uporabljamo. Kaj pa vdor novih medijev? Kako vanje vnesti primerne vsebine? Kako jih spremeniti, da bodo zanimive za mlade? Da bomo kljub vsem novostim znali ohraniti vse, kar je domače oz. slovensko. O tem bo treba še veliko razmišljati, še posebej zdaj, ko smo člani ene velike družine, imenovane Evropska unija.

Damjan Kovač, 9. r.

NARAVOSLOVJE, ŠPORT

O POMEMBNIH LJUDEH

... » pa so možje -
kot da se niso rodili iz matere,
kot da goram se iz bokov izvili so,
morajo v svet, in tujina se diči
z deli njihovih rok;« ...

Alfred Nobel

Alfred Nobel je bil švedski kemik, inženir in izumitelj. Rodil se je 21. oktobra v Stockholmu na Švedskem, kot sin lastnika tovarne min. Ukvarjal se je z razvojem eksploziva. Tako je iznašel dinamit. Leta 1886 pa je odkril tudi brezdimni smodnik balistit. Umrli je 10. decembra leta 1896 v San Remu v Italiji.

ZAPUŠČINA IN NOBELOVA NAGRADA

Alfred Nobel je večino 31 milijonov švedskih kron vrednega premoženja, ki ga je pridobil s proizvodnjo eksplozivov in črpanja nafte v Bakaju, zapustil posebnemu skladu za nagrajevanje posebnih dosežkov na področju znanosti in književnosti. Iz tega sklada se vsako leto podeljujejo Nobelove nagrade.

NODELOVA NAGRADA

Nobelova nagrada se podeljuje enkrat letno za izjemne raziskovalne dosežke, izjemne tehnološke izume ali izjemne prispevke družbi. Nagrade je v svoji oporoki predvidel Alfred Nobel, švedski industrialec in izumitelj dinamita. Nagrade se podeljujejo vsako leto 10. decembra, na obletnico Nobelove smrti.

Od leta 1901 so nagrade redno podeljevali na naslednjih področjih: fizika, kemija, fiziologija ali medicina, književnost, mir.

Leta 1986 je švedska kraljeva banka ob svoji 300-letnici uvedla nagrado za ekonomske vede v spomin Alfreda Nobela.

Prva svečana podelitev Nobelovih nagrad je bila v stari Kraljevi glasbeni akademiji v Stockholmu leta 1901; od leta 1902 naprej nagrado podeljuje švedski kralj.

Friderik Pregl

Friderik Pregl je bil rojen v Ljubljani 3. septembra 1869. V letih 1880—1887 se je Friderik šolal na ljubljanski klasični gimnaziji.ocene v maturitetnem spričevalu niso bile prav blesteče. Boljša je bila le ocena iz fizike. Bil je dr. splošne medicine in univerzitetni profesor za medicinsko kemijo, ko se je leta 1923 z Nobelovo nagrado za kemijo vpisal med nesmrtni Slovence in znanstvenike na svetovni ravni. Nobelove nagrade za delo na področju mikroanalize organskih substanc ni dobil zato, ker bi bil izumil nekaj povsem novega, pač pa zato, ker je izboljšal dotedanjo Liebigovo metodologijo kvantitativne organske mikroanalize.

Urša Vrana, 8. r.

MERJENJE V EU

Še danes je merjenje eno od osnovnih opravil pri delu. Pri tem uporabljamo ustrezne merske naprave in rezultate merjenja podajamo v določeni merski enoti. V skoraj vseh državah EU merimo z enakimi merskimi enotami. Posamezne enote so opredeljene v Mednarodnem sistemu enot (SI).

Mednarodni sistem merskih enot sestavljajo **OSNOVNE IN IZPELJANE MERSKE ENOTE**.

Osnovna fizikalna količina	Osnovna merska enota	oznaka
dolžina	meter	m
čas	sekunda	s
masa	kilogram	kg
električni tok	amper	A
temperatura	kelvin	K
svetilnost	kandela	cd
količina snovi	mol	mol

METER (definicija iz leta 1960) je dolžina 1 650 763,73 valovnih dolžin rdeče svetlobe, ki jo sevajo vzbujeni atomi kriptona 86 v vakuumu. Leta 1791 sta Laplace in Lagrange predlagala: 1 m je ena desetmilijonina četrte zemeljskega obsega. To je bilo 0,5131 sežnja. Izdelali so PRAMETER (traverza iz zlitine platine in iridija; med zareza na traverzi je pri 0 °C razdalja 1 m), po katerem so izdelani vsi metri. V novjšem času pa je 1 m pot, ki jo svetloba prepotuje v vakuumu v 1/299 792 458 sekunde.

SEKUNDA (definicija iz leta 1967) je trajanje 9 192 631 770 period sevanja, ki ustreza prehodu med dvema hiperfinima nivojema osnovnega stanja atoma cezija 133. Najprej so jo definirali kot 1/86400-ti del povprečnega sončnega dne.

KILOGRAM (definicija iz leta 1889) je masa mednarodnega etalona kilograma. PRAKILOGRAM je utež, narejena iz posebno obstojne zlitine platine in iridija.

AMPER (definicija iz leta 1948) je moč stalnega električnega toka, ki med dvema ravnima vzporednima vodnikoma neomejene dolžine in zanemarljivega krožnega prereza, postavljenima v vakuumu v medsebojni razdalji 1 metra, povzroča silo, enako $2 \cdot 10^{-7}$ N/m.

KELVIN (definicija iz leta 1967) je termodinamična temperatura, ki je enaka 273,16 delu termodinamične temperature trojne točke vode.

KANDELA (definicija iz leta 1967) je svetilnost, ki jo v pravokotni smeri seva črno telo s površino 1/600 000 kvadratnega metra pri temperaturi strjevanja platine in pri tlaku 101 325 Pa.

MOL (definicija iz leta 1971) je količina snovi sistema, ki vsebuje toliko elementarnih delcev, kolikor je atomov v 0,012 kg ogljika 12.

V EU se Velika Britanija ne drži sprejetega zakona. Še vedno uporabljajo svoje merske enote.

Slovenski prevod	Angleška enota (oznaka) = manjša enota	Izraženo v metriskem sistemu:
palec (po domače tudi cola)	1 inch (in) = 1/12 ft	= 2,5399 cm
dlan	1 palm (palm) = 3 in	= 7,6 cm
ped	1 span (span)	= 22,5 cm
čevlaj	1 foot (ft)	= 30,48 cm
jard	1 yard (yd) = 3 ft = 36 in	= 91,4399 cm
milja	1 mile (mile) = 5 280 ft = 1 760 yd	= 1 609 m

Kljub svoji trmi večina blagovnega prometa spremlja metriski sistem. Vprašanje je, koliko časa bodo vztrajali. Enoten merski sistem namreč zagotavlja boljši pretok blaga in storitev znotraj EU, pa tudi po vsem svetu.

Vanja Resnik, Urša Vrana, Tanja Požes, 8. r.

SLOVENSKI ŠPORT SKOZI ČAS

Slovenski šport in športna tekmovanja na državnem nivoju ali na nivoju evropskih prvenstev se z vstopom Slovenije v EU niso bistveno spremenili. Vstop Slovenije v EU ni botroval niti večjemu številu aktivnih športnikov niti spremembam tekmovalnih pravil. Lahko bi rekli, da vstop Slovenije v EU na področje športa ni vplival. Kako bo na vse vplivala uvedba denarne enote evro, bomo šele videli. Prav gotovo nič ali zelo malo, le zaslužki se bodo lažje primerjali.

Veliko večja oziroma ogromna sprememba pa se je zgodila pred 15 leti ob razpadu Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ). Tedaj ni bilo evropskih lig v posameznih športnih panogah, temveč so bile le državne lige, pokalna državna tekmovanja, evropska prvenstva in svetovni pokali v zimskih športnih disciplinah. Jugoslovanske lige v vseh športnih igrah so bile tako močne, da so njihove zmagovalne ekipe in tudi državna reprezentanca z lahkoto premagovale ekipe iz drugih evropskih držav in druge državne reprezentance. Zelo dobri so bili igralci košarke, rokometu in vaterpola, saj so na vseh evropskih in svetovnih prvenstvih kot tudi na Olimpijskih igrah sodili v svetovni vrh in bili večkratni svetovni in olimpijski prvaki. Zelo dobri so bili tudi v nogometu in odbojki. SFRJ je štela čez 20 milijonov prebivalcev. Ko je razpadla, se je v prvi fazi razdelila na 5 manjših držav, od katerih je bila Republika Slovenija s svojima dvema milijonoma prebivalcev najmanjša. Kljub temu so te države ostale zelo močne v igrah z žogo, saj sta Hrvaška in Srbija in Črna gora državi, ki igrata vrhunsko košarko, rokomet in nogomet, Hrvaška pa še rokomet, Srbija pa odbojko. Slovenija pa v evropskem merilu rokomet in košarko.

Malo drugače je s hokejem in individualnimi športnimi panogami. Za zibelko hokeja veljajo Jesenice. Njihovi igralci so prvi igrali vrhunski hokej in bili v SFRJ več kot dvajsetkrat državni prvaki. Šele potem, ko so Jesenice zapustili nekateri zelo dobri igralci in prestopili k ljubljanski Olimpiji, je ekipa Olimpije postala konkurenčna Jesenicam in jih začela tudi premagovati.

V individualnih športih pa je bila Slovenija vedno znana po dobrih smučarjih, veslačih, skakalcih, orodnih tekmovalcih, plavalcih, strelcih in atletih. In tako je še danes, le prvi dvoji imajo trenutno krizo.

Do sprememb v tekmovanjih je prišlo zaradi profesionalizacije (poklicnega statusa športnika) športa, zanimivosti tekmovanj in razpada predvsem dveh velikih športnih držav v Evropi: SFRJ in Sovjetske socialistične republike Rusije (SSSR). Spremembe so vidne v oblikovanju evropskih super lig v igrah z žogo in atletiki ter evropskih pokalnih tekmovanjih v individualnih športih, v veliko večjih zasluških športnikov, ki se lahko merijo z zasluški svetovno znanih igralcev, in pa v spremembah pravil igre in spremembah točkovanja. Največ sprememb pravil sta doživeli košarka in odbojka, najmanj pa nogomet, kjer so zaradi prevelike pasivnosti (neaktivnosti) v igri spremenili sistem točkovanja izida tekem. Spremembo so nogometni strokovnjaki naredili v točkovanju zmage, ki je bila prej ovrednotena z 2 točkama, po novem pa s 3, kar spodbuja napadalno igro, več akcij in tudi več golov.

Kakorkoli že, Slovenija je imela, ima in bo imela veliko vrhunskih športnikov, ki so ponesli ime Slovenija po celem svetu. Še posebej smo lahko veseli, da nas, čeprav nas je samo dva milijona, poznajo po svetu bolj zaradi odličnih športnikov, ki igrajo ali tekmujejo v domačih, še bolj pa v tujih klubih in ligah, kot pa zaradi gospodarskih uspehov ali politične dejavnosti. Tako malo nas je, pa se lahko v različnih športnih panogah kosamo z državami, tudi 100-krat večjimi od nas. Športniki so pravi ambasadorji prepoznavnosti Slovenije v EU kot tudi v svetu.

Za zaključek še nekaj imen naših zelo znanih vrhunskih športnikov.

Atletika: Borut in Brita Bilač, Brigita Bukovec, Primož Kozmos, Gregor Cankar, Brigita Langerholc, Jolanda Čeplak, Matic Osovnikar ...

Gimnastika: Leon Štukelj, Miro Cerar, Aljaž Pegan, Mitja Petkovšek ...

Plavanje: Borut in Darjan Petrič, Peter Mankoč ...

Smučanje: Bojan Križaj, Rok Petrovič, Mateja Svet, Jure Košir, Špela Pretnar, Tina Maze ...

Smučarski skoki: Janez Polda, Jože Šlibar, Primož Ulaga, Franci Petek, Miran Tepeš, Primož Peterka, Rok Benkovič ...

Veslanje: Iztok Čop, Luka Špič, Erik Tul, Anton Janša ...

Streljanje: Rajmond Debevc

Košarka: Ivo Daneu, Vinko Jelovac, Jure Zdovc, Dušan Hauptman, Primož Brezec, Boštjan Nahbar, Rašo Nesterovič, Beno Udrih, Marko Milič, Sani Bečirovič ...

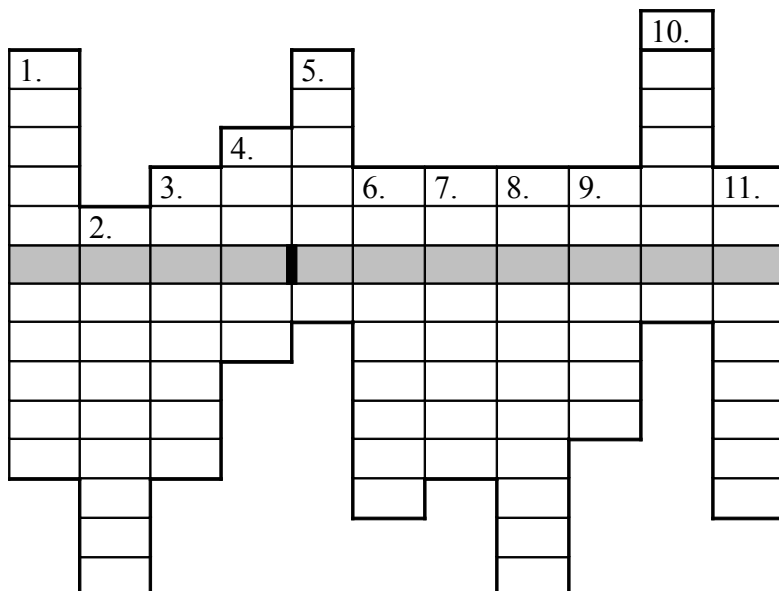

Dopolnite zgornje spiske in se spomnite pomembnih imen še v okviru drugih športov (rokomet, nogomet, odbojka, hokej ...).

KRIŽANKE, KVIZI

Matematična križanka

Reši križanko in ugotovi, kaj piše v osenčenih poljih.

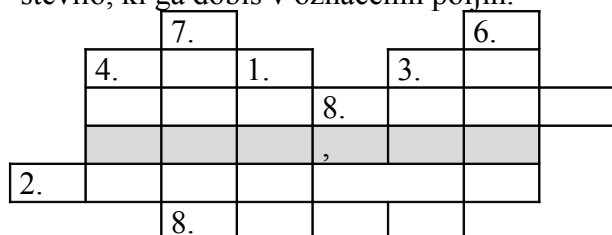
NAVPIČNO:

1. Število, ki ga odštejemo
2. Znan slovenski matematik (priimek, ime)
3. Rezultat množenja
4. Rezultat seštevanja
5. Ime števil $3/4$, $10/6$, $8/5$, $1/2$
6. Rezultat deljenja
7. Lik, ki ima vse štiri stranice enako dolge
8. Učni predmet, pri katerem se učimo računati
9. Enakost dveh izrazov z eno spremenljivko
10. Krajši zapis produkta enakih faktorjev
11. Znan grški matematik

REŠITEV: EVRO KOVANCI

Številka križanka

Reši križanko ter ugotovi, kaj pomeni število, ki ga dobiš v označenih poljih.

VODORAVNO:

2. Najmanjše trimestno število
8. Produkt števila 29 in števila 5
5. Vrednost številskega izraza $428 - 8 \cdot 12 + 2 \cdot (10 + 3) =$

NAVPIČNO:

1. Vsota števila 6502 in števila 1401
3. Vrednost potence 4^2
4. Kvadrat števila 11
6. Količnik števila 4347 in števila 3
7. Rešitev enačbe $6000 - x = 570$

Rešitev: 239,64

Word squares

You can go in all directions: across, down, diagonally – forwards and backwards.

Besedni kvadrati

Iščeš lahko v vseh smereh: vodoravno, navpično, diagonalno – naprej in nazaj.

Find 11 cars that are made in the European Union.

Najdi 11 znamk avtomobilov, ki jih izdelujejo v Evropski uniji.

A	L	A	D	A	L	D	B	Z	I	L	Q	L	S	D	V	X	T	L	P
Z	A	O	H	P	A	P	L	W	K	J	O	I	C	L	M	B	A	A	S
K	N	K	B	E	F	N	Z	D	S	K	S	A	H	E	W	O	L	D	L
A	C	L	I	S	S	G	R	B	C	E	E	W	R	W	G	K	N	I	S
Y	I	M	N	O	X	Z	X	Z	L	R	A	C	E	Q	E	V	S	K	E
O	A	F	S	M	I	E	E	U	E	J	R	T	A	G	K	D	A	Y	F
O	O	D	E	W	U	F	A	F	C	M	T	S	C	H	T	T	D	W	H
C	L	R	R	M	C	M	B	K	S	D	P	L	X	J	F	B	T	X	P
I	H	O	Z	B	V	C	N	K	V	K	L	U	P	R	V	M	N	M	C
E	G	F	O	K	K	T	P	C	O	S	Q	D	U	S	O	S	E	B	Z
J	L	D	B	T	U	A	L	D	L	B	E	W	M	F	S	E	G	V	B
D	P	E	S	A	R	T	A	I	V	K	U	C	B	I	E	L	A	D	V
J	A	C	K	B	A	R	T	N	O	O	T	I	L	A	A	P	W	G	I
O	R	S	Z	Z	T	V	G	J	I	L	P	C	F	T	Y	Z	S	J	J
K	T	I	F	T	I	S	K	R	A	C	T	V	H	L	S	N	K	C	V
R	Z	K	M	S	A	U	E	R	V	G	K	O	C	S	E	Z	L	X	A
X	C	A	D	J	U	T	N	O	C	P	S	H	F	Z	I	I	O	J	M
Q	R	O	V	E	R	H	K	N	X	W	M	L	T	E	A	E	V	B	W
L	M	Z	D	H	S	V	O	K	T	R	C	G	S	A	H	T	C	H	J
V	C	H	M	Z	I	F	B	Y	F	R	E	N	A	U	L	T	B	N	V

Maja Štampihar, 9. r.

Members of EU

Find 15 members of the European Union.

Najdi 15 članic Evropske unije.

J	L	T	J	S	Q	S	T	Y	X	V	J	P	C	M	G	F	G	J	H	K	A
E	W	H	A	B	L	A	T	V	I	A	D	F	G	G	I	A	Y	X	U	C	A
S	D	E	G	D	W	O	R	T	Z	U	I	O	P	S	P	G	L	M	N	S	D
A	G	N	M	L	Y	K	V	M	M	C	F	D	S	A	I	H	H	T	G	M	N
H	S	E	S	V	F	G	H	E	P	E	U	G	O	T	H	L	U	A	A	A	A
D	K	T	X	Y	C	V	V	B	N	N	W	G	S	F	Z	R	E	N	R	S	S
J	F	H	A	S	D	F	G	A	J	I	K	L	P	L	U	I	D	F	Y	D	P
G	R	E	E	C	E	F	D	U	V	T	A	J	O	S	M	S	N	L	K	F	O
A	L	R	H	J	L	L	C	S	F	A	H	J	R	D	L	G	F	L	H	R	O
S	K	L	W	E	R	T	Z	T	C	L	Y	G	T	C	T	V	B	N	A	A	I
D	J	A	A	S	D	F	G	R	C	Y	P	R	U	S	F	C	N	K	H	N	U
T	H	N	Q	W	R	B	I	I	A	L	K	H	G	T	M	Y	B	L	H	M	D
H	G	D	N	A	L	O	P	J	S	D	H	K	A	G	G	X	E	S	O	E	U
E	S	S	Y	C	X	J	I	A	F	H	J	K	L	B	S	C	L	D	N	H	Z
C	P	A	S	D	F	N	H	J	L	K	G	Y	X	G	A	O	G	I	I	Z	T
Z	P	Q	W	E	O	T	Z	U	R	I	I	P	O	N	T	N	I	D	V	S	N
E	O	P	A	E	R	T	U	A	I	I	T	I	A	U	I	B	U	G	I	W	T
C	I	S	S	L	U	O	M	A	D	S	F	K	L	K	L	N	M	L	R	E	T
H	U	W	A	D	S	N	F	G	H	J	J	K	D	L	S	D	F	F	E	D	O
R	Z	A	R	T	E	U	I	O	P	A	K	E	C	L	D	J	G	F	L	E	N
E	T	I	W	D	E	R	T	T	T	T	T	T	E	R	T	U	A	B	L	N	U
P	R	Y	X	X	B	V	A	E	S	I	F	G	J	H	N	J	K	L	N	M	N
U	E	W	E	R	T	Z	R	Z	N	I	O	P	O	Y	W	X	C	V	D	S	A
B	W	L	U	X	E	M	B	U	R	G	A	S	D	F	E	F	H	J	K	F	V
L	N	M	V	C	A	B	V	C	X	Y	L	I	T	U	A	N	I	A	A	G	D
I	W	E	R	N	A	S	D	F	G	G	H	J	K	J	D	H	J	K	L	C	Ć
C	E	R	Y	A	G	G	K	H	G	S	P	A	I	N	K	B	N	M	C	X	V

Špela Povše in Irena Šuštar, 8. r.

Capitals of EU

Find 20 capital cities of the members of the European Union.

Najdi glavna mesta 20 članic Evropske unije.

S	J	C	J	T	S	E	R	A	H	C	U	B	G	S	V	H	X	R	Q	I	P	G	L	J
C	A	A	Y	C	Y	D	W	G	S	U	H	R	I	G	A	G	O	P	K	L	F	W	R	O
D	J	H	N	N	Y	K	Q	R	R	R	K	A	H	S	J	K	F	N	F	X	A	F	K	R
H	L	A	B	L	J	L	E	E	A	B	J	T	F	J	W	Q	I	K	W	N	N	Y	C	N
I	E	N	F	I	I	D	T	S	N	A	L	I	G	Y	H	S	F	W	N	J	K	E	H	X
J	M	M	B	S	N	V	S	A	M	K	M	S	D	I	L	E	Y	E	Z	X	A	V	M	Y
A	N	X	A	B	Y	A	R	L	I	S	N	L	F	E	O	G	I	K	V	S	R	K	E	Q
D	P	X	P	O	L	E	B	I	I	O	B	A	H	S	V	V	O	N	S	J	A	K	F	A
T	O	A	K	N	J	R	P	R	T	N	V	V	S	R	O	S	A	I	M	R	M	G	L	A
R	Q	H	X	Y	W	X	A	U	U	C	C	A	D	B	T	K	A	L	D	U	B	L	I	N
I	E	U	G	A	R	P	O	U	S	S	X	Q	A	N	E	M	G	A	L	F	F	A	H	A
N	H	C	F	L	Q	K	Z	M	E	E	S	R	W	I	C	A	F	T	P	E	R	O	B	O
Y	C	I	F	V	L	Y	T	L	R	K	Y	E	T	K	E	K	F	I	S	J	T	K	A	E
A	T	T	E	L	L	A	V	O	A	L	Q	O	L	O	N	D	O	N	K	K	D	A	G	D
Q	W	O	R	E	X	M	I	H	J	A	W	M	N	S	E	K	C	J	A	L	C	R	I	A
A	B	E	K	L	A	Q	S	K	Y	I	E	Q	V	I	J	D	O	A	K	L	U	K	A	A
P	U	U	D	J	J	G	A	C	I	O	R	T	G	A	P	V	K	E	N	D	E	Y	T	H
H	F	G	S	U	O	K	I	O	K	M	S	G	S	O	F	I	A	E	N	P	C	K	H	M
N	N	A	A	B	X	G	Y	T	S	E	T	M	S	O	D	J	E	E	C	B	E	A	E	K
R	D	H	X	L	V	C	X	S	P	N	S	A	A	O	D	A	S	E	J	E	F	V	N	A
S	I	N	A	J	M	L	W	A	K	O	A	D	E	D	M	K	K	A	E	J	L	V	S	Y
F	H	E	W	A	F	P	D	E	B	P	Y	R	D	O	U	A	F	L	K	P	Y	K	D	K
Z	K	P	O	N	I	U	I	D	I	T	B	I	S	L	A	J	I	M	S	O	M	E	R	O
E	M	O	R	A	B	O	R	A	J	O	I	D	F	A	N	I	B	Z	M	K	C	N	O	R
D	D	C	S	K	A	Z	J	B	E	W	O	F	K	M	A	D	R	E	T	S	M	A	M	N
Y	H	K	K	F	N	P	O	R	C	H	I	C	H	A	N	A	K	D	A	R	V	J	I	O
J	S	B	E	R	L	I	N	U	I	V	K	W	A	R	S	A	W	A	S	D	K	F	G	F
B	S	L	C	Y	F	K	L	K	H	B	Y	F	K	E	I	J	E	P	O	E	K	X	Y	P

Sara Mandelj in Katarina Željko, 8. r.

Key (Rešitve)

A	L	A	D	A	L	D	B	Z	I	L	Q	L	S	D	V	X	T	L	P
Z	A	O	H	P	A	P	L	W	K	J	O	I	C	L	M	B	A	A	S
K	N	K	B	E	F	N	Z	D	S	K	S	A	H	E	W	O	L	D	L
A	C	L	I	S	S	G	R	B	C	E	E	W	R	W	G	K	N	I	S
Y	I	M	N	O	X	Z	X	Z	L	R	A	C	E	Q	E	V	S	K	E
O	A	F	S	M	I	E	E	U	E	J	R	T	A	G	K	D	A	Y	F
O	O	U	E	W	U	F	A	F	C	M	T	S	C	H	T	T	D	W	H
C	L	R	R	M	C	M	B	K	S	D	P	L	X	J	F	B	T	X	P
I	H	O	Z	B	V	C	N	K	V	K	L	U	P	R	V	M	N	M	C
E	G	F	O	K	K	T	P	C	O	S	Q	D	U	S	O	S	E	B	Z
J	L	D	B	T	U	A	L	D	L	B	E	W	M	F	S	E	G	V	B
D	P	E	S	A	R	T	A	I	V	K	U	C	B	I	E	L	A	D	V
J	A	C	K	B	A	R	T	N	O	O	T	I	L	A	A	P	W	G	I
O	R	S	Z	Z	T	V	G	J	I	L	P	C	F	T	Y	Z	S	J	J
K	T	I	F	T	I	S	K	R	A	C	T	V	H	L	S	N	K	C	V
R	Z	K	M	S	A	U	E	R	V	G	K	O	C	S	E	Z	L	X	A
X	C	A	D	J	U	T	N	O	C	P	S	H	F	Z	I	I	O	J	M
Q	R	O	V	E	R	H	K	N	X	W	M	L	T	E	A	E	V	B	W
L	M	Z	D	H	S	V	O	K	T	R	C	G	S	A	H	T	C	H	J
V	C	H	M	Z	I	F	B	Y	F	R	E	N	A	U	L	T	B	N	V

J	L	T	J	S	Q	S	T	Y	X	V	J	P	C	M	G	F	G	J	H	K	A
E	W	H	A	B	L	A	T	V	I	A	D	F	G	G	I	A	Y	X	U	C	A
S	D	E	G	D	W	O	R	T	Z	U	I	O	P	S	P	G	L	M	N	S	D
A	G	N	M	L	Y	K	V	M	M	C	F	D	S	A	I	H	H	T	G	M	N
H	S	E	S	V	F	G	H	E	P	E	U	G	O	T	H	L	U	A	A	A	A
D	K	T	X	Y	C	V	V	B	N	N	W	G	S	F	Z	R	E	N	R	S	S
J	F	H	A	S	D	F	G	A	J	I	K	L	P	L	U	I	D	F	Y	D	P
G	R	E	E	C	E	F	D	U	V	T	A	J	O	S	M	S	N	L	K	F	O
A	L	R	H	J	L	C	S	F	A	H	J	R	D	L	G	F	L	H	R	O	
S	K	L	W	E	R	T	Z	T	C	L	Y	G	T	C	T	V	B	N	A	A	I
D	J	A	A	S	D	F	G	R	C	Y	P	R	U	S	F	C	N	K	H	N	U
T	H	N	Q	W	R	B	I	I	A	L	K	H	G	T	M	Y	B	L	H	M	D
H	G	D	N	A	L	O	P	J	S	D	H	K	A	G	G	X	E	S	O	E	U
E	S	S	Y	C	X	J	I	A	F	H	J	K	L	B	S	C	L	D	N	H	Z
C	P	A	S	D	F	N	H	J	L	K	G	Y	X	G	A	O	G	I	I	Z	T
Z	P	Q	W	E	O	T	Z	U	R	I	I	P	O	N	T	N	I	D	V	S	N
E	O	P	A	E	R	T	U	A	I	I	T	I	A	U	I	B	U	G	I	W	T
C	I	S	S	L	U	O	M	A	D	S	F	K	L	K	L	N	M	L	R	E	T
H	U	W	A	D	S	N	F	G	H	J	J	K	D	L	S	D	F	F	E	D	O
R	Z	A	R	T	E	U	I	O	P	A	K	E	C	L	D	J	G	F	L	E	N
E	T	I	W	D	E	R	T	T	T	T	T	T	E	R	T	U	A	B	L	N	U
P	R	Y	X	X	B	V	A	E	S	I	F	G	J	H	N	J	K	L	N	M	N
U	E	W	E	R	T	Z	R	Z	N	I	O	P	O	Y	W	X	C	V	D	S	A
B	W	L	U	X	E	M	B	U	R	G	A	S	D	F	E	F	H	J	K	F	V
L	N	M	V	C	A	B	V	C	X	Y	L	I	T	U	A	N	I	A	A	G	D
I	W	E	R	N	A	S	D	F	G	G	H	J	K	J	D	H	J	K	L	C	Č
C	E	R	Y	A	G	G	K	H	G	S	P	A	I	N	K	B	N	M	C	X	V

S	J	C	J	T	S	E	R	A	H	C	U	B	G	S	V	H	X	R	Q	I	P	G	L	J
C	A	A	Y	C	Y	D	W	G	S	U	H	R	A	G	A	G	O	P	K	L	F	W	R	O
D	J	H	N	N	Y	K	Q	R	R	R	K	A	H	S	J	K	F	N	F	X	A	F	K	R
H	L	A	B	L	J	L	E	E	A	B	J	T	F	J	W	Q	I	K	W	N	N	Y	C	N
I	E	N	F	I	I	D	T	S	N	A	L	I	G	Y	H	S	F	W	N	J	K	E	H	X
J	M	M	B	S	N	V	S	A	M	K	M	S	D	I	L	E	Y	E	Z	X	A	V	M	Y
A	N	X	A	B	Y	A	R	L	I	S	N	L	F	E	O	G	I	K	V	S	R	K	E	Q
D	P	X	P	O	L	E	B	I	I	O	B	A	H	S	V	V	O	N	S	J	A	K	F	A
T	O	A	K	N	J	R	P	R	T	N	V	V	S	R	O	S	A	I	M	R	M	G	L	A
R	Q	H	X	Y	W	X	A	U	U	C	C	A	D	B	T	K	A	L	D	U	B	L	I	N
I	E	U	G	A	R	P	O	U	S	S	X	Q	A	N	E	M	G	A	L	F	F	A	H	A
N	H	C	F	L	Q	K	Z	M	E	S	R	W	I	C	A	F	T	P	E	R	O	B	O	
Y	C	I	F	V	L	Y	T	L	R	K	Y	E	T	K	E	K	F	I	S	J	T	K	A	E
A	T	T	E	L	L	A	V	O	A	L	Q	O	L	O	N	D	O	N	K	K	D	A	G	D
Q	W	O	R	E	X	M	I	H	J	A	W	M	N	S	E	K	C	J	A	L	C	R	I	A
A	B	E	K	L	A	Q	S	K	Y	I	E	Q	V	I	J	D	O	A	K	L	U	K	A	A
P	U	U	D	J	J	G	A	C	I	O	R	T	G	A	P	V	K	E	N	D	E	Y	T	H
H	F	G	S	U	O	K	I	O	K	M	S	G	S	O	F	I	A	E	N	P	C	K	H	M
N	N	A	A	B	X	G	Y	T	S	E	T	M	S	O	D	J	E	E	C	B	E	A	E	K
R	D	H	X	L	V	C	X	S	P	N	S	A	O	D	A	S	E	J	E	F	V	N	A	A
S	I	N	A	J	M	L	W	A	K	O	A	D	E	D	M	K	K	A	E	J	L	V	S	Y
F	H	E	W	A	F	P	D	E	B	P	Y	R	D	O	U	A	F	L	K	P	Y	K	D	K
Z	K	P	O	N	I	U	I	D	I	T	B	I	S	L	A	J	I	M	S	O	M	E	R	O
E	M	O	R	A	B	O	R	A	J	O	I	D	F	A	N	I	B	Z	M	K	C	N	O	R
D	D	C	S	K	A	Z	J	B	E	W	O	F	K	M	A	D	R	E	T	S	M	A	M	N
Y	H	K	K	F	N	P	O	R	C	H	I	C	H	A	N	A	K	D	A	R	V	J	I	O
J	S	B	E	R	L	I	N	U	I	V	K	W	A	R	S	A	W	A	S	D	K	F	G	F
B	S	L	C	Y	F	K	L	K	H	B	Y	F	K	E	I	J	E	P	O	E	K	X	Y	P

Zabavni kviz

1. Kdaj je v Evropsko unijo vstopila Slovenija?
 - a) 1. 5. 2001
 - b) 1. 5. 2004
 - c) 1. 5. 1999
2. Katera izmed držav ni članica Evropske unije?
 - a) Ukrajina
 - b) Češka
 - c) Španija
3. Glavno mesto Latvije?
 - a) Berlin
 - b) Ankara
 - c) Vilna
4. Kdaj se je začela uporabljati valuta evro v Sloveniji?
 - a) 1. 1. 2007
 - b) 1. 1. 2006
 - c) 1. 1. 2004
5. Po čem je znana Finska?
 - a) Po savnah
 - b) Po pristaniščih
 - c) Po letališčih
6. Kakšne barve je francoska zastava?
 - a) Rdeča, bela, modra
 - b) Modra, bela, rdeča
 - c) Zelena, bela, rdeča
7. Koliko držav je kandidatka za Evropsko unijo?
 - a) 5
 - b) 9
 - c) 2
 - č) ...
8. Kje je evropski parlament?
 - a) V Luksemburgu
 - b) V Bruslju
 - c) V Ljubljani
9. Koliko je držav članic?
 - a) 22
 - b) 12
 - c) 27
10. Kdo je napisal knjigo Pika Nogavička?
 - a) H. C. Andersen
 - b) C. Collodi
 - c) A. Lindgren

Špela Povše, 8. r.

Kviz

1. Koliko je članic EU?

A 15 E 27 S 30 Z 5

2. Koliko je kandidatk za vstop v EU?

B 10 D 3 V 5 Š 2

3. Koliko zvezdic ima evropska zastava?

C 25 F 10 L 5 R 12

4. Himna Evropske unije je ...

D Zdravljica G Golica
O Oda radosti Ž Aleluja

5. Kdo je napisal himno EU?

P Beethoven R Mozart
T Haydn U Schubert

6. Evropski parlament je v ...

A ZDA B Nemčiji
D Sloveniji E Belgiji

7. Evropska valuta je ...

I lira J evro R tolar Š kuna

8. Kaj je tisto, kar ni enotno v vseh članicah EU?

C gl. mesto E denarna valuta
H himna K zastava

9. Kdaj je postala Slovenija članica EU?

G 1. marca 2004 H 1. aprila 2004
I 1. maja 2004 J 1. avgusta 2004

Rešitev kviza dobiš tako, da črke pravih odgovorov napišeš na črtice.

REŠITEV KVIZA JE: _ _ _ _ _

Katarina Željko, Irena Šuštar, 8. r.